Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען.

פייעס פאָלקסבלאַט

Nr. 223/1518	Łódź, Niedziela 23 września 1928 r.	זעקסטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, ט תשרי תרפ"ט ;	Nr. 223/1518

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

לאָדזער!!! שפּענדעט נדבות בעת דער פייערלעשער-וואָך

אויף אויסצובויען אַנ'אָפּטיילונג אין באַלוט און אַ אַלאַרמירענדען סיגנאַל.

יום=כפּור איז זאַל פילהאַרמאָניע.

גוואַלדיגע איבעראַשונג, הונדערטער אַוועק אהן בילעטען!

פּאַדראַבינעק

ווי מ'האָט געקענט פאַראויסזעהן, האָט דער גרויסער — קינסטלער און חזן — צוגעצויגען ראש השנה טויזענדער מתפללים פון אַלע שיכטען, פון וועלכע אַ סך האָבען געמוזט אַוועקגעהן אָהן בילעטען.

אויף יום=כפּור, כדי צו געבען אַ געניס די אַנדערע, וועלכע האָבען נישט געהאַט די זכיה צו הערען דעם וואונדערבאַרען חזן, וועלכער האָט איבעראַשט דעם עולם מיט זיין אויסערגעוועהנליכען דאַווענען, וואָס לאָדז האָט ס'נאָך נישט געהערט, איז בעשלאָסען געוואָרען צוצושטעלען נאָך אַ פּאָר צעהנדליג שטעלען. פערזעהט אייך מיט בילעטען!

כל הקודם זכה! כל הקודם זכה!

בעמערקונג; 1) הנחות וועט נישט געגעבען ווערען, פּאַספּאַרטוּרען זענען נישט גילטיג.

2) קיין קליינע קינדער וועט צו כל נדרי נישט אַריינגעלאָזט ווערען.

3) היינט, ערב יום כפּור וועט די קאַסע אָפען זיין ביז 3 נאָכמיטאָג.

מודעה מהראַבינאַט

צו דער יודישער בעפעלקערונג פון ווילקער ראיאָן!

אזוי ווי ביי דעם שחט=הויז פון עופות, פּעטריקאָווער 176 שטעהט אַ פרוי, וואָס רעדט אָפּ יעדען, וואָס טראָגט אַריין צו שעכטען און זאָגט, אַז זי איז מכלומרשט די שוחט'ין און וואוינט פּעטריקאָווער 192 און פון היינט אָן שעכט מען ביי איהר אין דער וואוינונג, ע"כ זענען מיר מזהיר, אַז ווער עס וועט שעכטען פּעטריקאָווער 192, אָדער ביי אַנדערע ווינקעל-שוחטים, איז די שחיטה נבילה וטריפה און אַ שאלה אויף די כלים, נאָר מען זאָל שעכטען פעטריק ווער 176, אין שחט-הויז, וואו מען שעכט דאָרט אַ גאַנצען טאָג, וואָס דאָס איז תחת השגחת הראַבינאַט פון 6 פריה ביז 12 מיטאָג שעכט דער שוחט ר' פישל האללע, וועלכער וואוינט אויף פּאָלנאָצנאַ 11.

ראַבינאַט דפה.

אויף גינסטיגע בעדינגונגען! מעטאַל-בעטען, שפּאַצירוועגעלעך, מאַטראַצען, געבעטע, דרוטשענע ווי אויך צו האָלץ בעטען „Patent" לויט מאָס · וואַש-טישען און וויזן מאַטשקעס אָסבּיל; גמטען

אין פאַבריקס-לאַגער

„DOBROPOL" Łódź Piotrkowska 73 w podwórzu

סוכות פּערטיגע אויף אָפּצוי'ץ

און אויך צו פערקויפען צו זעהר ביליגע פרייזען אין דער קיסטען-פאַבריק וואָסכאָדניאַ 12.

בעמערקונג: כ'בעט די געעהרטע קונדשאַפט ווי אַמשנעלסטען צו בעשטעלען, כדי מען זאָל קענען יעדען צופרידענשטעלען.

1108

אתרוגים מובחרים

לולבים והדסים

במקח השוה, הורט און ענצעל פון טריעסט אויס צו בעקומען — ביי — יעקב אהרן יאַנאָווסקי

וואָסכאָדניאַ 6, אין שיך-געוועלב.

פיליע 1: נאַוואָמיעסקאַ 6, ביי בראַטשקאָווסקי, אין געוועלב; פיליע 2: נאַוואָמיעסקאַ 8, ביי צווילינג, אין געוועלב; פיליע 3: נאַוואָמיעסקאַ 10, ביי ווינער, אין געוועלב.

בעמערקונג: זונטאָג אַ גאַנצען טאָג און אַלע טאָג נאָך 7 אַ זייגער וואָסכאָדניאַ 6, אין שיך-געוועלב, ביי יאַנאָווסקי.

צו דער עפענטליכקייט!

איך מאַך עפענטליך בעקאַנט, אַז דער קצב משה פראַגעל וועלכער האָט אַ יאַטקע אויף וואָסכאָדניאַ 24 איז מיך בעפאַלען און בלוטיג צושלאָגען, ווען כ'האָב פערלאַנגט דעם מיר קומענדען חוב. זאָל די עפענטליכקייט משפּט'ן די טאַט פון אַזאַ פּערשוין. דעם ענין געב איך איבער אין געריכט.

יאַקוב פּשיבילסקי.

1095

אתרוגים מובחרים

לולבים והדסים

במקח השוה אין הורט און ענצעל

שוין צו בעקומען ביי

עמנואל קאַפּעל. ש

פּלאַץ וואָלנאָשטשי 10 (נייע שטאָדט).

קירזשנער=ארבייטער

צו פאַנטאַזיע- דאַמען-קאָנפעקציע

ווערען געזוכט.

מעלדען זיך ביי דער פירמע

לעווין און אייזען

6 פרייהייטס=פּלאַץ 6

1094

געגען בעלוינונג.

אין פילהאַרמאָניע האָב איך שבת-צו-נאַכטס דעם 22 סעפּטעמבער פערלוירען אַ פּאָרטפעל מיט פערשידענע דאָקומענטען. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אָפּצוברענגען צו ראָזדשאַל, נאָפּלאַנסקאַ 18.

אַ גמר חתימה טובה

און אַ גליקליך יאהר

ווינש איך אַלע מיינע ברידער, שוועגערינס, קונדען, פריינד און בעקאַנטע

שלום פלוס און פרוי.

אַ גמר חתימה טובה

ווינשען מיר אונזערע ליבע שוויגער-עלטערן, ברידער, שוועסטער, שוואָגער'ס, פריינד און בעקאַנטע.

אברהם יעקב פלאם און פרוי.

אַ גמר חתימה טובה

און אַ גליקליך יאהר

ווינשען מיר אַלע אונזערע קרובים, גוטע פריינד און בעקאַנטע.

י. אוגער און פרוי.

האַרלעם, אין האָלאַנד.

פון רב'ס תלמוד=תורה.

אונזערע מיטגלידער און סימפּאַטיקער פון רב'ס תלמוד-תורה ווינשען מיר

אַ גמר חתימה טובה און בכלל א גוט יאהר.

גלייכצייטיג דערמאָנען מיר, אַז יעדער זאָל געדענקען די אָרימסטע און יתומים קינדער, וואָס לערנען אין דער ת"ת, וואָס די ת"ת איז אין אַ געדריקטער לאַגע, צו שפּענדען יוה"כ און סוכות הבע"ל.

די פערוואַלטונג

פּרעזעס יחיאל יצחק בערמאַן.

אַ גליקליך און געזונד יאהר

ווינשען מיר איניגסט אונזער געעהרטען שעף מיט זיין פאַמיליע ה'

ש. שוואַרצאָווסקי פּאָלנאָצנאַ 24.

טעכנישער און ביוראָ פּערסאָנאַל

פון דער פירמע „Palma-Patent"

Północna 24.

אַ גמר חתימה טובה

און אַ גליקליך יאהר

ווינשען מיר אונזער פאַמיליע, פריינד, בעקאַנטע, פּאַרטיי- און פעראיינסחברים ווי אויך אונזערע סוחרים און קאָנסומענטען.

לוזער וואָלף פינגערהוט און פרוי.

אַ גמר חתימה טובה

ווינש איך מיינע ג' קונדשאַפט, קרובים פריינד און בעקאַנטע

י. דרוקער און פרוי.

אינהאַבער פון דער פּערפומעריע-געשעפט

11 זאַוואַדזקאַ 11

1104

אַלע מיינע געעהרטע קונדען, פאַמיליע, בעקאַנטע, גוטע פריינד

ווינש איך

א גמר חתימה טובה און א געזונד גליקליך יאהר

דרוקעריי-אינהאַבער

שמואל לייב דרעסלער, פּאָלודניאָוואַ 27.

אַ גמר חתימה טובה

און א גליקליך יאהר

ווינש איך מיינער ג' קונדשאַפט, קרובים, פריינד און בעקאַנטע.

ה. סראַקאַ

אינהאַבער פון קונסט-פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט

בושעזשינער 69 „Parisien"

1101

אנטיסעמיטישע עקסצעסען אין בעסאראביען

דעמאָלירט די שוהל און צו־בלוטיגט צעהנדליגער יודען אין איזמאיל.

ווינן, 21 (י.ט.א.) אין דער בעסאראבישער שטאָט איזמאיל זענען פאָרגעקומען ערנסטע אנטי־יודישע עקסצעסען. הונדערטער פויערים פון די ארומיגע דערפער, וועלכע זענען געקומען אויפ'ן יריד, זענען אונטערגעהעצט געוואָרען דורך טונקעלע עלעמענטען און זענען בעפאלען די יודען. דער ווילדער המון האָט דעמאָלירט די שוהל. צעהנדליגער יודען זענען בלוטיג צושלאָגען געוואָרען. די הזיקות זענען גרויס. איינצעלהייטען וועגען די אנטי יודישע עקסצעסען פעהלען.

בערלין, 21 (י. ט. א.) „יונייטעד פרעס" האָט דערהאלטען א י יעה פון קישיניעוו, אז אין דער שטאָט איזמאיל (בעסאראביען) איז געקומען צו אנטיסעמיטישע עקסצעסען. דער אָרטיגער בעאמטער סאלאָווענקאָ האָט אויף א פויערים־פערזאמלונג אויף א פערברעכערישען אופן געהעצט געגען יודען, ארויפווארפענדיג אויף די יודען די שולד פאר דער שווערער ווירטשאפטליכער לאגע און נויט. פון וועלכע עס קומט איצט אויס צו ליידען די בעסאראבישע פויערים. דער אונטערגעהעצטער המון איז בעפאלען די יודען און דעמאָלירט פיל יודישע הייזער און די שוהל.

מארשאל פילסודסקי קומט צוריק קיין ווארשא.

בוקארעשט, 22 (ספ. טעל.) דעם 30 סעפטעמבער און דעם 1 אָקטאָבער וועט דער מארשאלעק פילסודסקי אָפיציעל אויפגענומען ווערען אין בוקארעשט.

ווארשאָ, 22 (טעלעפאָניש) דער מארשאל פילסודסקי וועט צוריקקומען קיין ווארשא אין אָנהויב אָקטאָבער.

5 ארבייטער דער'הרג'עט ופון א רונער אין זאוויערטשע.

זאוויערטשע, 22 (א.וו.) בעת דעם נעכטיגען שטורם וואָס דאָ איז פאָרגעקומען האָט א דונער געטראָפען אין א ביידעל, אונטער וועלכען ס'האָבען זיך בעהאלטען א גרופּע ארבייטער, 5 ארבייטער זענען דער'הרג'עט געוואָרען און צוויי שוועך־פערוואונדעט.

ענגלישען קעניגס א זוהן בעשטראפט מיט א חודש ארעסט.

פאריז, 22. (אט"ע). די אמעריקאנער ציי־טונגען מעלדען, אז דער יונגסטער זוהן פון ענגלישען קעניג, וועלכער דינט איצט אלס פלאָט־אָפיציר, איז בעשטראָפט געוואָרען מיט א חודש ארעסט פאר ברעכען די מיליטער־דיסציפלין. דער פרינץ איז אָהן ערלויבניש פון דער הענכער... מאכט געפאָהרען קיין האָליוואוד זיך וויילען מיט די פילם־אקטריסעס.

סטינעס בעפרייט

פאַר ; מיליאָן קויציע.

בערלין, 22 (ספ. טעל.) היינט איז דער יונגער סטינעס בעפרייט געוואָרען פון טיורמע איינצאָהלענדיג די קויציע פון 1 מיליאָן גאָלד־מארק, די קויציע דאָט איינגעצאָהלט סטינעס'עס מוטער. סטינעס פראָצעס וועט פאָרקומען אין אָנהויב פון יאָהר 1929.

אויסטויש פון פאליטישע ארעסטאנטען

צווישען פוילען און ליטע

ווילנא, 22 (ספ. טעל.) דער פוילישער רויטער קרייץ האָט בעקומען די הסכמה פון דער ליטווישער מאכט אויסצוטוישען די פּאָליטישע ארעסטאנטען צווישען פוילען און ליטע.

הונגער־שטרייק פון קרימינעלע ארעסטאנטען.

קיעלץ, 22. (טעלעפאָניש). אין שוויענטאָקזשיסקער טורמע קומט פאר זייט 3 טעג א הונגער־שטרייק פון 500 ארעסטאנטען. עס הונגערן מייסטענס אזעלכע, וואָס זיצען פאר'משפט אויף אייביגע טורמע.

ענגלישע קריגס־שיף אין יפו.

יפו, 22. (יט"א, טעלעגראפיש) אין היגען פאָרט איז אָנגעקומען די ענגלישע קריגס־שיף „איגל". דעם 7. אָקטאָבער ווערט ערווארט דאָס אָנקומען פון נאָך 2 שיפען.

דייטשע רעגירונג וועגען אנטיסעמיטיזם אין דער פליה־שול.

בערלין, 21 (י. ט. א.) דאָס פערקעהרס־מיניסטעריום האָט אין סוף חודש יוני ה.י. פעסטגעשטעלט איינינע פאקטען פון אנטיסעמיטישע האנדלונגען לגבי די יודישע שילער פון דער פליהער־שול. די אויפזיכטס־מאכט האָט אָבער ענערגיש בעקעמפט די דאָזיגע ערשיינונגען. 2 הויפט־רעדעלפיהרער פון די יודען־העצער זענען איינגאנצען בעזייטיגט געוואָרען פון דער שול, 2 האָבען אליין פערלאָזט די שולע און די איבריגע זענען בעזייטיגט געוואָרען אויף לענגערע טערמינען.

קיין ווייסע אינזלען זענען נישט פערהאן.

קאָוונאָ, 22. (אטע) דער פראָפ. סאמואילאָוויטש האָט טעלעגראפירט פון אייזברעכער „קראסין", אז די „ווייסע אינזלען", וועלכע זענען אָנגעצייכענט אויף דער געאָגראפישער קארטע, זענען בכלל נישט בנמצא. סאמואילאָוויטש לעגט פאָר, אז מ'זאָל שטרייכען די אינזלען פון דער לאנד־קארטע.

דער פראָצעס געגען מאריאוויטישען ארציביסקופ קאָוואלסקי

ווייטערדיגער פערהער פון די עדות ביי פערמאכטע טירען.

פלאָצק, 22. (טעלעפאָניש).

די גאַנצע שטאָדט לעבט נאָר מיט'ן פראָצעס, די פעראינטערעסירונג ווערט מיט יעדען טאָג אַלץ שטאַרקער, אַזאַ פעראינטערעסירונג געדענקט מען נישט זייט רעכט פראָצעס פון העלענאַ קושיזשאַנאָווסקאַ און מאַצאָך, וועלכער איז פאָרגעקומען מיט זעכצעהן יאָהר צוריק. דער פראָצעס איז אויך פרייטאָג און שבת פאָרגעקומען ביי פערמאַכטע טירען. די זיצונג האָט געדויערט ביז פינף נאָכמיטאָג. ס'האָט געגעבען ערקלערונגען מאַריאַנאַ טאָמאַש, לויט'ן בעשולדיגונגס־אַקט האָט דער ראָזיגער עדות פאַר'ן אויספאָרשונגס־ריכטער געגעבען פאָלגענדע ערקלערונגען: זי איז געווען אַ מאַריאַוויטישע „זאַקאָנניצע", פון דער סעקטע איז זי אַרויסגעטרעטען אין יאָהר 1926, דער בעשולדיגטער אַרציביסקופּ האָט איהר פאָרגעלייגט, אַז זי זאָל חתונה־האָבען מיט איהם, זי האָט מסכים געווען, אָבער מיט'ן בעדינג, אַז ס'זאָל נישט זיין קיין קינדער, זי דערצעהלט, אַז קאָוואַלסקי האָט עטליכע ווייבער, קאָוואַלסקי האָט געהאַט געשלעכטליכע בעציהונגען מיט דער שוועסטער יאַשינסקאַ.

דער צווייטער עדות פיאַלקאָווסקאַ האָט דערצעהלט, פאַר'ן אויספאָרשונגס־ריכטער, אַז זי האָט געזעהען פיל מאָל ווי קאָוואַלסקי ערלויבט זיך צו־פיל מיט די מיידלעך פון אינטערנאַט, וואו זי איז געווען אַ פלעגע־שוועסטער.

דער עדות פראָכוּבנאַ האָט לויט'ן בעשולדיגונגס־אַקט ערקלערט, אַז זי האָט זיך מיט קאָוואַלסקי'ן דאָס ערשטע מאָל געטראָפען אין יאָהר 1924 קאָוואַלסקי האָט זי גערופען זיך מהוּרה זיין, אָבער בעת מעשה האָט ער זי שטאַרק געקושט, אַזוי איז געווען פיל מאָל, בעת'ן קושען האָט איהר קאָוואַלסקי אריינגעלעגט די צונג אין מויל, צום סוף האָט קאָוואַלסקי איהר ערקלערט, אַז זי דאַרף חתונה האָבען מיט אַ מאַריאַוויטישען גייסטליכען, אָבער די מיירעלשאַפט מוז זי איהם צוערשט אָפּגעבען. קאָוואַלסקי האָט איהר אויך דערצעהלט, אַז די „מאַטעטשקאַ" קאָזלאָווסקאַ האָט מיט איהם געלעבט און אויך מיט די ביסקופּען פעלמאַן און פּרוכניעווסקי, קאָוואַלסקי האָט זי געהייסען קומען צו זיך נאָכ'ן אָוועגדבּרויט, ווען ער איז שוין געלעגען אויסגעטון אין בעט. ביי איהם איז דעמאָלט געווען די שוועסטער קלעמענטינע און די פראָכוּבנא האָט געוואַרט אין קאָרידאָר. די שוועסטער קלעמענטינע איז געווען ביי קאָוואַלסקי'ן אַנ'ערך פון אַ האַלבע שעה און איז אַרויסגעגאַנגען אַ רויטע און צוריי צטע. נאָכהער האָט קאָוואַלסקי זי אַריינגערופען און געהייסען אויסטון זיך. זי איז דאָרט פערבליבען אַ גאַנצע נאַכט.

אויך דער ביסקופּ פעלדמאַן האָט זי געקושט און געדריקט צו זיך, ביסקופּ פעלדמאַן האָט איהר ערקלערט, אַז ווער ס'האָט אָפּגעגעבען קאָוואַלסקי'ן די מיירעלשאַפט בלייבט ווייטער אונשולדיג.

דער עדות יאַנינאַ באַראָווסקאַ האָט ערקלערט, פאַר'ן אויספאָרשונגס־ריכטער, אַז זי איז געווען איינע פון די צוועלף מאַנראָליניסטקעס, וויי האָבען געשפּילט פאַר איהם און קאָוואַלסקי איז אַרויסגעגאַנגען פון בעט אין אַ קורץ העמד, האָט גענומען די מיידלעך אויף די קניען, זיי געקושט און איינע פון די מאַנראָליניסטקעס געלאָזט ביי זיך אויף אַ גאַנצע נאַכט. אויף אַנ'אויספלוג האָט קאָוואַלסקי אַמאָל געהייסען אַלע מיידלעך זיך אויסטון. קאָוואַלסקי האָט אָנגענומען קאַריקאַטורעלע פּאָזעס, כדי זיך צו דערנעהנטערען צו די מיידלעך, ער האָט געצוואונגען די באַראָווסקאַ צו טראָגען ספּעציעלע וועש.

דער בעשולדיגטער אַרציביסקופּ האַלט זיך ווייטער זעהר רוהיג, מאָרגען וועט שוין דער פראָצעס ווארשיינליך פאָרקומען ביי אָפענע טירען.

מ'ערוואַרט אין פלאָצק דעם יוסטיץ־מיניסטער מיישטאָוויטש.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטאָרבען מיין ליבער מאַן, מיין ליבער פאָטער

נ"ע בערל (בערקע) קאלמא

אין בליהענדען עלטער פון 24 יאָהר.

די לויה קומט פאר היינט זונטאג, 11 א זייגער פארמיטאָג פון טרויער־הויז צעגעלניאַנא 44, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

א גמר חתימה טובה

אין א גוט יאהר

ווינש איך מיינע ליבע עלטערען, מיינע ליבע מחותנים, מיין ליבע כלה, מיין ליבע שוועגערין ווי אויך מיינע ברידער און טאנטע אין פאריז.
1104

אביגדור באלעסלאווסקי, לאָדז.

א כתיבה וחתימה טובה

און אַ גליקליך יאהר

ווינשען מיר אונזערע ליבע מחותנים ווי אויך אונזער ליבע כלה, פערוואנדטע, פריינד, בעקאנטע, און מיין זוהן און שוועסטער אין פאריז.

פאַמיליע באלעסלאווסקי
לאדז, אלעקסאַנדריסקאַ 20.

DR. med. DONCHIN מאניושקי 1 MONIUSZKI 1, טעלעפאָן 9-97.
ספעציאל־ארצט פאר אויגענקראנקהייטען
צוריקגעקעהרט קיין פוילען.
נעמט אָן טעגליך פון 10 1 מיטאָג און פון 4–7 נ.מ.
זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג.

Dr. med.
E Szereszewska
CĘGIELNIANA 66, telefon 65-45.
קינדער־קראַנקהייטען
888 נעמט אָן פון 12–1 און פון 4–6 נאָכמ.

Dr. med.
BRAUN
וואוינט יעצט
6־טען שערפּיען 1
(בענעדיקטא) טעל. 40-26
ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע
נעמט אָן פון 9–11 פריה און פון 5 ביז 8 אָווענד.

מעדלעך
און לערן־מעדלעך
ווערען געזוכט צו נייהען מענער־וועש אויף גוטע בעדינגונגען ביי ראטמאן, דרעוונאָווסקא 16. 860

Motor
60 H P
używany, stan dobry, poszukiwany natychmiast przez fabrykę maszyn.
J. RĘKAWEK, Garwolin.

מיינע ליבע עלטערן
נחום און פאלא געלבארד
אין קאליש
ווינש איך
א גמר חתימה טובה.
שמואל געלבארד.

א גמר חתימה טובה

ווינש איך מיינע ליבע עלטערן, שוועסטער און ברידער און מיין גאנצע פאמיליע ווי אויך אלע מיינע חברות און חברים פון צ יוניסטישען ביורא.

משה הערשקאוויטש
לודז, ערב יום כפור תרפ"ט.

א גמר חתימה טובה

א געזונד און ערפאלגרייך יאהר
ווינשען מיר
אונזער געעהרטען דירעקטאָר
ה' בוימגארט און פרוי
אָרקעסטער פון קינאָ „ערא".

א גמר חתימה טובה

און א געזונד און גליקליך יאָהר ווינשען מיר אונזערע ליבע עלטערען, שוויגער־עלטערען, ברידער און שוועסטער, שוואָגערס און שוועגערינס, קרובים, פריינד און בעקאנטע, וואָס געפינען זיך אין לאנד און אויסלאנד, בעזונדער אונזערע ליבע שוועסטער, שוואָגער און קינדערלעך, וואָס געפינען זיך אין פאלעסטינע, אויך די רעדאקציע און אדמיניסטראציע „נייער פאָלקסבלאט" און אלער קונדשאפט.

יוסף וועלניארזש און פאמיליע.

מודעה ואזהרה גדולה

צו דער יודישער בעפעלקערונג פון גייערס ראַיאָן

אזוי ווי די גענזלערס פון גייערס ראַיאָן פערקויפען געשחט'ענע געגז אין די יאטקעס, וועלכע דארפען זיך אונבעדינגט געפינען אונטער דער השגחה פון ראבינאט, על כן זענען מיר שטרענג מזהיר, אז מ'זאָל נור קויפען ביי דעם, וועלכער האָט א הכשר פון ראבינאט, וואָס מ'בעקומט בחנם און דער, וועלכער בעזיצט נישט קיין הכשר, זענען די עופות בחשש נבלה וטריפה און א שאלה אויף די כלים.

998 דער ראבינאט דפה.

מודעה מהראבינאט.

די יאטקע פון פינטשא פוקס, רזשגאָווסקא 74 איז בחשש טריפות און נישט געטרייבערט, זאָל מען דאָרט נישט קויפען אלס כשר.

אין די יאטקעס פון גייערס ראַיאָן ברויך מען אכטונג געבען ביים קויפען גע'שחט'ענע געגז, אז די גאנז אָל האָבען א בלאָמבע „כשר לאָדז".

לאדז.־ר ראבינאט.

א גמר חתימה טובה

און אַ גליקליך יאהר

ווינשען מיר אונזער מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער, ברידער, שוועסטער, שוואָגער, שוועגערינס, ווי אויך אונזער ברודער און שוואָגער מאיר ראפאלאָוויטש מיט זיין כלה פייגעלע בליאקאָווסקי מיט אלע איהרע אָנגעהעריגע אין קאָנסק, ווי אויך פאמיליע, פריינד און בעקאנטע, די אדמיניסטראציע און רעדאקציע, ה' גראָסמאַן פון „נייעם פאָלקסבלאט".

פנחס זאנענבערג און פאמיליע.

קראנקען-קאסע בעקומען א דיפלאם.

(—) די נעזועלשאפט „נאטור-היסענשאפט", אויפ'ן נאמען פון סטאשיץ, האט א'נגעארדענט אנד אויסשטעלונג א. נ. „דער נעזונדער און קראנקער מענש", אויף וועלכער די לאדזער קראנקען קאסע האט ארויסגעשיקט איהרע עקספאנאטען. איצט האט די קר. קאסע בעקומען א מיטטיילונג, אז פאר דער מוסטערהאפטער איינארדנונג פון דער אפטייק, איז דער קר. קאסע אנערקענט געווארען א דיפלאם.

פון דער סינאגאגע.

דער קאמיטעט פון דער סינאגאגע אויף אל. קאשטיושקי) טיילט מיט די מתפללים פון דער סינאגאגע, אז אזוי ווי צו כל נדרי קומען זיך, כמעט שטענדיג אין דער לעצטער מינוט, צואמען עטליכע הונדערט פערזאן, און עס שאפט זיך א נעדראנג, בעט דער קאמיטעט, אז די מתפללים זאלען קומען מעגליך צייטליך, וואס פריהער.

דאס דאווגען פון כל נדרי הויבט זיך אן פינף א זייגער.

לאטעריע-געווינס אין לאדז.

אין דער ציהונג פון דער 5 קלאס פון דער מלוכה-לאטעריע איז נעכטען געפאלען 15.000 זל. אויפ'ן נומער 151441 פון ס. יאטקא (פיעטריקאווער 22 און 66), די גליקליכע, וועלכע האבען געווינען זענען איין סוחר און צוויי ארבייטער. עס איז כדאי צו בעמערקען, אז אין דער איצטיגער ציהונג פון דער פינפטער קלאס איז דאס אין דער קאלעקטור דאס 4-טע געווינס.

געפונענע חפצים.

(—) אין דער 2-טער לעטשניצע פון דער קר.-קאסע אויף פיעטריקאווער 17 זענען געפונען געווארען א דאמען-שירם, א דאמען-טאש, א פאר וואלענע און א פאר לעדערנע הענטשקעס.

די זאכען זענען אפצונעהמען אין ביורא פון דער צענטראלע וואלטשאנסקא 225, צימער 15, פון 8 ביז 1 פארמיטאג.

פערזאמלונג פון אביטוריענטען פון די יודישע גימנאזיעס.

דאנערשטאג אוו. איז אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פארגעקומען א פערזאמלונג אונטער'ן פארזיץ פון מאג. ז. שטראוך פון די מיטגלידער פון די אביטוריענטען-פעראיינען ביי די יודישע גימנאזיעס.

אין דער פערזאמלונג האט זיך בעטיילינט א גרויסע צאהל מיטגלידער.

אין א לענגערער רעדע האט ד"ר אריה טארטאקאווער ארומגערעדט די אקטועלע פראגען פון „קרן קימת". עס האבען נאך גערעדט איינינע פון די בעטייליגטע אביטוריענטען. די אנוועזענדע האבען זיך פערשריבען צו דער ארבייט פון „קרן קימת".

קאטעגאריעס.
פון ארעסטאנטען.

די פערוואלטער פון די היגע טורמעס האבען בעקומען א פעראָרדנונג, איינצוטיילען די ארעסטאנטען אין פערשידענע קאטעגאריעס, און נישט זעצען צוזאמען מיט רעצידיוויסטען ארעסטאנטען, וועלכע זענען אריינגעפאלען אין טורמע האט ערשטע מאל. די פערברעכער-רעצידיוויסטען ווירקען זעהר שלעכט אויף אנדערע. לערנען אויס אפטמאל צופעליגע ארעסטאנטען די קרימינעלע „מלאכה" פאלקאם.

די העברעאישע אווענד-קורסען ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

די קורסען פאר דער העברעאישער שפראך און ליטעראטור פאר יונגער און ערוואקסענע, וואס ווערען געעפענט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, האבען ארויסגערופען א אינטערעס אין די יודיש-נאציאנאלע קרייזען.

דאס איינשרייבען קומט ווייטער פאר, די לעקציעס וועלען זיך אנהויבען דעם 1 אקטאבער.

געפונען א צושניטענעם קערפער

פרייטאג אינדערפריה איז אויף דער באהן-ליניע צווישען אנדזשעיעוו און ווידזעוו געפונען געווארען א קערפער פון א פערציג-יאהריגען מאנספערשוין. דער קערפער פון דעם געפונענעם איז געווען צושניטען אויף צוויי חלקים. ביים הרוג אין זאש האט מען געפונען א בלעכענע פאפיראסען-זאש, א שאכטעל זאפאלקעס און א פארטמאנעט מיט 4 גראשען. ווער דער הרוג איז איז נישט עסטגעשטעלט געווארען, מ'רעכענט, אז ס'איז געווען א זעלבסטמארד. פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

ש

בעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. שט., פראנט.
נאליזען פון קאל, אורין, לייכעץ א. אז. וו.
אורין-אנאליז — 4 זל.

ערעפנונגס-פילם פון GRAND-KINO
ווערט זיין „NIEPOTRZEBNY CZŁOWIEK"
מיט EMIL JANNINGS

10 יאהר פוילישע אונאפהענגיקייט
עס ווערט איינגעארדענט א גרויסע פייערונג אין לאדז.

(—) לויט דער איניציאטיווע פון פרעזעס פון שטאט-ראט אינוש. האלצגרעבער, איז פרייטאג פאר נעקומען די ארגאניזאציאנס-זיצונג אויף צו בילדען א קאמיטעט, איינצוארדנען די פייערונג צום 10-טען יאהרטאג פון דער פוילישער אונאפהענגיקייט.. ס'זענען געקומען פארשטעהער פון דער רעגירונג, מיליטערישער און קאמונאלער מאכט און פיל אנגעזעהענע בירגער .מצד די יודען זענען אויך אנוועזענד געווען ארזו. ווייצמאן אלס פערטרעטער פון דער יודישער קהלה און ה' נאלדבערג מצד'ן צענטראלען סוחרים-פעראיין.

בעת דער דיסקוסיע ווי אזוי צו פייערען דעם זענען אויפגעשווימען פראיעקטען וועגען שאפען אין לאדז א היך-שול, א פעראנאגישען מוזעי און אנהויבען צו בויען א שטעטישע פאלקס-הויז. עס איז בעשלאסען געווארען, אז די אנוועזענדע בילדען דעם פייערונגס-קאמיטעט, צו וועלכען ס'וועלען אויך צוגעצויגען ווערען די פערבאנדען פון די האלערטשיקעס און דאווברשטשיקעס. נאכדעם איז אויסגעוועהלט געווארען אנ'עקזעקוטיוו קאמיטעט, אין פאלגענדען צוזאמענשטעל: וואיעוואדע יאשטשאלט, נענ. מאלאכאווסקי, ביסקופ טימענעצקי, קוראטאר רינעוויטש, פרעזעס פון שטאטראט אינוש. האלצגרעבער, דיר. וואלטשינסקי, פרעזיד. זשעמיענצקי, די וויצעפרעזידענטען דר. וואלינסקי און ראפאלסקי, פולקאוו. אשעוויטש, ארזו. פאוולאווסקי, פרעזעס פון דער יודישער קהלה מינצבערג און פאסטאר קאטולא.

רעגיסטרירט אייערע אונטערנעהמונגען.
לעצטע וואך פון דער רעגיסטראציע.

ווי בעקאנט איז די רעגיסטראציע פון די האנדעלס אינדוסטריע און האנדווערקער-אונטערנעהמונגען פערלענגערט געווארען ביז צום 1 אקטאבער. דער טערמין וועט נישט פערלענגערט ווערען. ווי מיר דערוויסען זיך האבען זיך נאך זעהר פיל אונטערנעהמונגען נישט רעגיסטרירט בפרט האבען זיך נישט רעגיסטרירט פיל יודישע האנדווערקער אין כאלופניקעס. פאר נישט רעגיסטרירען זיך קומט א שטראף פון 2 וואכען ארעסט און 1000 זל.

אבער א חוץ דעם וועלען די אונטערנעהמונגען, וואס וועלען זיך נישט רעגיסטרירען שפעטער נישט קענען געפיהרט ווערען. ס'איז דעריבער אין אינטערעס פון די אלע, וועלכע האבען נאך נישט רעגיסטריט זייערע אונטערנעהמונגען, אז זיי זאלען עס טון וואס שנעלער און נישט אבלעגען עס. ס'זענען שוין די לעצטע טעג.

—:o:—

פערשוועדעט 10,000 זל. מלוכה-געלד

(—) אין קרייז-געריכט איז בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען דעם נעוו. סעקרעטאר פונם שול-אינספעקטאראט — סטאניסלאוו דאמבראווסקי ,וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין מיסברויכען מיט אמטליכע געלדער ,וועלכע זענען איהם געווען אנפערטרויט אויף שול-צוועקען. ער האט אויך פערבראכט די געזאמעלטע געלדער אויף א פאלקס-הויז אויפ'ן נאמען פון מאריא קוריע-סקלאדאווסקא — צוזאמען צעהן טויזענד 751 זל.

נאכ'ן אויסהערען פון א גאנצער רייה ערות האט דאס געריכט אנערקענט די שולד פון סטאניסלאוו דאמבראווסקי פאר דערוויזען און איהם פערמשפט אויף א יאהר מיט צוויי חדשים טורמע, פערבייטען איהם אויף אויסבעסערונגס-הויז, און א חוץ דעם, דארף ער בעצאהלען אין דעם פינאנץ-אמט די 10,751 זלאטעס מיט פראצענט, וועלכע ער האט פון די אמטליכע געלדער פערברויכט.

אין די אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50), ק. כאנדזשינסקי (פיעטרקאווער 164), וו. סאקאלעוויטש (פושעיאזד 19), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), י. זינדעלעוויטש (פיעטרקאווער 25), מ. קאספערקיעוויטש (זגיערזשער 54, ס. טראויגאווסקא (בושעזשינער 56).

פון „רויטען-קרייץ".

דער „רויטער קרייץ" טיילט מיט, אז אין זאל אויף פיעטריקאווער 89 וועט דער ד"ר לאמענטאווסקי האלטען א פארטראג אויף דאס טעמא: „קינדהייט, זיין וועזען און בעדייטונג". אריינגאנג פריי.

פערזענליכעס.

ה' יעזשי גאלדמאן א זוהן פון'ם בעקאנטען לאדזער כירורג ד"ר א. גאלדמאן, האט געענדיגט די הויכשול פאר קונסט און געווערבע אין פאריז.

טויט אונטער'ן אויטא.

אויף רוג קאפערניק גאס און לאנקאווא האט אנ'אויטא אויף טויט איבערגעפאהרען דעם ארבייטער יוליוש טראודע פון סטאראכאוויץ. דער דערהרג'עטער ארבייטער איז געקומען קיין לאדז זיך היילען פון א נירען קראנקהייט און דא האט איהם עטראפען דער טויט אונטער'ן אויטא.

שטאטישע אנגעשטעלטע בעקומען הוספה.

(—) אויפ'ן גרונד פונ'ם פאראגראף 5 פונ'ם פינאנץ - אוסטאוו פונ'ם 22 יוני 1928, און לויט דער פעראָרדנונג פונ'ם פינאנץ מיניסטעריום האט דער היגער מאגיסטראט בעשלאסען צו בעשטימען די שטעטישע אנגעשטעלטע 15 פראצענט צוגאבשכירות פאר די חדשים אקטאבער, נאוועמבער און דעצעמבער 1928.

קאזינא
די ערעפנונג פון הערבסט-סעזאן.

דאנערשטאג איז אין פרעכטיג ניי-רעמאנטירטען לאקאל פון „קאסינא" פארגעקומען די ערעפנונג פון הערבסט-סעזאן. צו דער ערעפנונג פון סעזאן איז געגעבען געווארען דאס נייע סענסאציאנעלע פילם א. נ. „היראט".

אין דער הויפט-ראל טרעט אויף די בעריהמטע שעהנהייט די פילם-ארטיסטין בריגידע העלם, וועלכע האט געהאט אנ'אונגעהויערען ערפאלג אין „אלראונע", „מעטראפאליס" א. אנד.

די פרעמיערע האט געהאט א שטארקען ערפאלג און ווערט היינט און אין פאלגענדע טעג ווידערהאלט.

אין זאל פון גייערם מארק.

שבת אין אווענט און זונטאג בייטאג און אין אווענט ווערט געשפילט די היסטארישע פיעסע „גענעראל בעם".

„ארארט"
זאכאדניא 43
רעווי- און קאמעראל-טעאטער
לייטונג: מ. בראדערזאן.
לעצטע 3 טעג
פון ערפאלגרייכען פראגראם
האטעל טערקאליא
היינט ווערט נישט געשפילט. מארגען – 1 פא. שטעלונג: 9.30 אין אווענד

די מאדערנסטע
מענער-היטעז
פון פערשידענע קוואליטעטען און לוקסוסאווע ספארט-היטלעך קאן מען נאר בעקומען
ביי דער פירמע
„Splendid"
ul. Konstantynowska 31.

די ערעפנונג פון סעזאן
אין יודישען טעאטער.

פרייטאג-צונאכטס איז אין פילהארמאניע-זאל פארגעקומען די ערשטע פרעמיערע אין דעם סעזאן פון יודישען טעאטער, וואס געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון די דיר. קאמפאניעץ און בעומאן.

פאר דער פארשטעלונג זענען געהאלטען געווארען ערעפנונגס-רעדעס.

רעד. פון „נייעם פאלקסבלאט" לאזאר פוקס האט אין זיין רעדע זיך אפגעשטעלט אויף דער פאראדאקסאלער ערשיינונג, וואס פערמאגענדיג אויסגעצייכענטע ארטיסטען און א גוט און עמפפינדליך פובליקום ,האבען מיר דאך ביים היינטיגען טאג נישט קיין יודיש טעאטער אין מארגעם זין פון ווארט.

רעדאקטאר פון „לאדזער טאגעבלאט" ה' קראי האט גערופען צו אונטערשטיצען דאס יודישע טעאטער אין דער האפנונג אויף א בעסערע צוקונפט פון דער יודישער שוישפיל-קונסט.

רעדאקטאר זלמן זילבערצווייג האט דערמאנט די גוטע אלטע טעאטער-טראדיציעס פון יודישען לאדז און אויפגעפאדערט דאס לאדזער יודישע פובליקום פארטצוזעצען די ראזינע טראדיציעס.

דאן איז געשפילט געווארען די דראמע „שלמה חכם", פון פראנצויזישען איבערזעצט פון י. נארדין, מיט'ן אנטייל פון בעני אדלער, באריסאווא, בראנעצקי, האמבורגער, ראקאוו, ראבינאוויטש, און דעם איבריגען אנסאמבל.

פון „ארארט"
פון „האטעל טערקאליא" צו „משיח גייט!"

דער ערשטער גלענצענדער פראגראם „האטעל טערקאליא" געהט ביי איבערפולטע הייזער, עס איז איצט דער אמת'ער פונאנדערבליה פון דעם דאזיגען פערשידענארטיגען הומארפולען פראגראם, ווען איטליכער נומער ווערט אויפגענומען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען.

די לייכטע שפילעוודיגע מוזיק האט זיך שוין אריבערגעטראגען אין דער גאס, און בעת דער ארקעסטער שפילט אין די אנטראקטען, ברומט דער עולם פרעהליך אונטער די לוסטיגע יודישליכע ניגונים, און קלאפט צו צום טאקט מיט די פיס...

מיט איין ווארט – די פריינד פון אונזער יונגען קינסטלערישען טעאטער פיהלען זיך גאר היימליך און היימיש אין דעם שלום עליכם'דיגען „האטעל טערקאליא", וועלכער האלט זיך שוין ביים ארויסציהען פון „ארארט" מחמת דעם נאהענטען אנקומען פון דעם צווייטען (ניינטען) יום-טוב-פראגראם א. נ. „משיח גייט:"

מארגען, מוצאי יו"כ – „האטעל טערקאליא", אנהויב האלב צעהן אין אווענד.

מעלדונגען.

אכטונג לוין-וועבער! נישט קוקענדיג אויף אלע מעלדונגען אין די פרעסע וועגען נישט רעגיסטרירען זיך פאדערען מיר אייך אויף זיך צו רעגיסטרירען ווייל די צייט איז שוין קורץ, אין געגענפאל נעמען מיר אראפ פון זיך די פעראנטווארטליכקייט פאר די צוקונפט. 1096

מיט אכטונג די פערוואלטונג פון לוין-וועבער-פעראיין ברעזשינער נומער 7.

העברעאישע אווענד-קורסען ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

עס ווערען געעפענט קורסען פון דער העברעאישער שפראך און ליטעראטור פאר אנפענגער און פארטגעשריטענע.

איינשרייבונגען ווערען אנגענומען אין ציוניסטישען ביורא (צעגעלניאנא 4) פון 10—1 און פון 4—8 אווענד.

העברעאישע אווענד-קורסען ביי „בני-ציון", רזגאווסקא 7.

עס ווערען געעפענט קורסען פון דער העברעאישער שפראך און ליטעראטור פאר אנפענגער און פארטגעשריטענע.

איינשרייבונגען ווערען אנגענומען אין לאקאל פון „בני-ציון" (רזגאווסקא 7) פון 7—9 אווענד.

Dr. RÓŻANER
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.
היילגנג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
צוריקגעקעהרט
נעמט-אן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4
ווארטע-זאל פאר פרויען.

זיצונג פון שטאָט=ראַט.

אויף דער דאָנערשטאָגדיגער זיצונג פון שטאָטראַט איז בעשלאָסען געוואָרען צו קאָנווערסירען אַ גאַנצע רייהע שטאָטישע אָבליגאַציעס, וועלכע זענען אַרויסגעלאָזען געוואָרען דורכ'ן מאַגיסטראַט פון יאָהר 1915 ביז 1920. ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען צו קאָנווערסירען עטליכע הלואות, וואָס די שטאָט האָט גענומען ביי דער רעגירונג. די אַלגעמיינע בעלאַסטונג פון דער שטאָט נאָך דער אומרעכנונג וועט איצט בעטרעפען איבער 4 מיליאָן זל.

דאַן איז אָנגענומען געוואָרען דער טאַריף פאַר אָפּצאָהלונגען אין קאָמיטעט פאַר אויסבויען דער שטאָט; פאַר אָנערקענען אַ הלואה אָהן ריקזיכט דערויף צו די „באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָוועגאָ" וועט די הלואה אָנערקענען, וועט מען מוזען צאָהלען 1 פּראָמיל פון דער הלואה. פאַר אַ ביטע וועגען אַ הלואה, וועט מען דאַרפען אָפּצאָהלען פון 10 ביז 15 זל.

דאַן זענען אָנגענומען געוואָרען אַ גאַנצע רייהע סובסידיעס: פאַר'ן שטאָטישען טעאַטער אַ צוגאָב־סובסידיע פון 50 טויזענד זל. די סובסידיעס פאַר'ן פּוילישען טעאַטער וועט אַלזאָ איצט אויסמאַכען 250 טויזענד זל.; 5000 זל. צו דעקען די קאָסטען וואָס זענען געווען פערבינדען מיט איבערפיהרען די קערפּערס פון די פרייהייטס־קעמפער אויף קאָנסטאַנטינער פּאָלעסיע; 8 טויזענד זל. פאַר די פייערלעשער, צו דעקען די קאָסטען פון דער עקספּעדיציע קיין טורין; 10 טויזענד זל. אויף דער גאָרטען־אויסשטעלונג אין לאָדז; 55 טויזענד ציגעל פאַר'ן קאָמיטעט צו בויען אַ שפּיטאָל אויפ'ן נאָמען פון ערמאָרדעטען לאָדזער פּרעזידענט מ. צינאַרסקי.

דער שטאָט־ראַט האָט צום סוף נאָך בעשלאָסען צו גרינדען עטליכע סטיפּענדיעס פאַר שילער פון הויכשולען אויפ'ן נאָמען פון: באָלעסלאַוו לימאַנאָווסקי, פּרעז. גאַבריעל נאַרוטאָוויטש און כדי צו פעראייביגען די קאָנסטיטוציע פון 17 מערץ 1917 די הויך פון יעדער סטיפּענדיע איז 1200 זלאָטים יעהרליך.

א טויט דער כלה און זיך.

דארפס-ליבע מיט א בלוטיגען סוף.

(—) אין דאָרף גאָסקי (נעבען פּיעטראָקאָוו), האָט זיך עהערנעכטען אָפּגעשפּילט אַ בלוטיגע ליבעס־טראַגעדיע. מיט אַ וואָך צוריק האָבען זיך אין דעם דאָרף פערלאָבט דאָס רייכע דאָרפס־מיידעל נאַטאַליאַ באַלאַטשינסקאַ מיט דעם 23־יעהריגען דאָרפס־ווירט פון דעמזעלבען דאָרף סטאַניסלאַוו מיסקעוויטש. אָבער שוין נאָך דער פערלאָבונג איז עפּעס דער כלה אינ'ם חתן נישט געפעלען געוואָרען, און זי האָט איהם ערקלערט, אַז זי וועט מיט איהם נישט חתונה האָבען.

עהערנעכטען איז דער חתן געקומען מיט אַ וויזיט צו דער כלה; זי האָט איהם ווידעראַמאָל ערקלערט, אַז זי וויל איהם נישט.

מיסקעוויטש האָט דאַן אַרויסגעצויגען אַ רעוואָלווער און אויסגעשאָסען אין דער כלה 4 מאָל. אַלע קוילען האָבען געטראָפען: איינע אין קאָפּ אַריין, און דריי אין דער ברוסט. די באַלאַטשינסקאַ איז אַוועקגעפאַלען, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

דער מערדער איז דאַן אַרויסגעלאָפען פון שטוב און איז ענטלאָפען אין דעם שכנות'דיגען דאָרף—זאַוואַראַ, וואו ער האָט זיך בעהאַלטען אין אַ סטאָדאָלע.

דאָ האָט איהם אָנגעיאָגט די פּאָליציי. מישקעוויטש האָט זיך אַ קורצע צייט געוועהרט, און נאָכדעם האָט ער זיך די לעצטע קויל אויסגעשאָסען אין מויל אַריין. דער שאָס האָט צעשמעטערט ביים זעלבסטמערדער דעם שאַרבען.

די בלוטיגע ליבעס־טראַגעדיע האָט אַרויסגערופען אַ געדריקטע שטימונג אין דער גאַנצער אומגעגנד. ש

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20.
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאַמפּאַניעץ.

גאַסטראָלען פון אמעריקאַנער סטאַר
בעני אַדלער
מיט'ן אנטייל פון די לאָדזער ליבלינגע באַריסאָווא, ראַבינאָוויטש, בראַנעצקי

היינט, מאָנטאָג, דעם 24־טען, 9 אַ זייגער אָוונט מוצאי יום־כפור
בעני אַדלער צום ערשטען מאָל אין לאָדז אַלס
„דער פרעמדער"
אין 4 אַקטען פון י. גאָרדין. הויפּט־ראָל „נפתלי הערץ" – בעני אַדלער.
צום שלוס אַ גרויסער קאָנצערט מיט'ן נאָמען „ששון ושמחה",
אין וועלכען עס נעמט אָנטייל די בעליבטע אַרטיסטען: באַריסאָווא, ראַבינאָוויטש, בראַנעצקי, ראַקאָוו, באַלבירסקי אין אַ נייעם געזאַנג־רעפּערטואַר.

עס נעהמט אָנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בעזמאַן, באַריסאָווא, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פּאָדערמאַן, קאַמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבערג, בראַנעצקי, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאַטקאָוו, נייהויז, פּאָלאַנסקי, ישראל קאַמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.
אַדמינ.: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאַן. בילעטען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

דער סוד פון די טיראָלער בערג.

אַנ'אומגליק צי פאָטער=מאָרד?

אין עסטרייך און לעטלאַנד טומעלט זיך איצט מיט דעם ריגער יורישען צאָהן־דאָקטאָר מאַקס האַלסמאַן, וועלכער איז אויף אַ געהיימניספולען אופן אומגעקומען אין די טיראָלער אַלפּען. די מעשה איז, וואָס די אומשטענדען פון זיין טויט האָבען דערוועקט אַ שטאַרקען חשד אויף זיין זון פיליפּ.

די ערשטע ידיעה וועגען דעם אומגליקס־פאַל מיט מאַקס האַלסמאַנען האָט געבראַכט זיין זון, וועלכער איז געקומען קיין מייערהאָפען. אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש זענען תיכף אָפּגעשיקט געוואָרען אייניגע זשאַנדאַרמען, וועמען דער פאַל איז פאָרגעקומען פערדעכטיג. האַלסמאַן איז געפאַלען אויף אַנ'אָרט, וואָס איז בייטאָג פולשטענדיג זיכער, אינגאַנצען אויף דער טיף פון 14 פוס. ער איז געלעגען מיט'ן געזיכט אין אַ טייך וואַסער און דער קערפּער איז געווען אין אַזאַ צושטאַנד, אַז מען האָט איהם צוערשט פערוואונדעט און פערטויבט דורך שטאַרקע קלעפּ פון אַ טעמפּען געגענשטאַנד איבער'ן קאָפּ און שטערען, און שפּעטער אַריינגעשלעפּט אין וואַסער און איהם אַוועקגעלעגט אַזוי, אַז ער האָט געמוזט דערשטיקט ווערען.

לויט די ריי רפון פיליפּ האַלסמאַן, איז זיין פאָטער פלוצלונג אַראָפּגעפאַלען פון פעלזען האַלב 3 אַ זייגער בייטאָג. ער, דער זון, האָט זיך זייער דערשראָקען און האָט געאיילט רופען נאָך הילף, נישט זאָרגענדיג אין ערשטען אויגענבליק וועגען זיין פאָטער, וועלכער איז געלעגען אין אַ בעוואוסטלאָזען צושטאַנד. די ערקלערונג האָט זיך דער אויספאָרשונג אַרויסגעוויזען פאַר צווייפעלהאַפט דערפאַר, ווייל עס איז שווער צו גלויבען, דער זון זאָל האָבען איבערגעלאָזען זיין פאָטער ליגענדיג הילפלאָז אויף אַ פערהעלטניסמעסיג זיכערן אָרט, און אַנשטאָט אַוועקצוציין אין ראָמיניקוס־הוטע, וועלכע געפינט זיך נישט ווייט פון אָרט פון אומגליק, האָט ער דורכגעמאַכט כמעט אַ 5—שעה'דיגען וועג קיין מייערהאָפען, כדי צו רופען נאָך הילף. לויט דער מיינונג פון מעדיצינישען ראַטגעבער ד"ר רייגערט, וועלכער איז מיטגעפאָהרען מיט דער רעטונגס־עקספּעדיציע, האָבען די שווערע וואונדען אין הינטערשטען טייל פון קאָפּ און פון שטערען נישט געקאָנט אַרויסגערופען ווערען דורכ'ן פאַלען פון אַ נישט־בעדייטענדיגער הייך, נאָר גיכער געקאָנט פאָרקומען פון קלעפּ מיט אַ טעמפּען געגענשטאַנד. נאָך אַ גרינדליכער אונטערזוכונג פון דער אומגעגנט האָט מען נישט ווייט פון טויטען געפונען אַ פערבלוטיגטען שווערען שטיין. נעהמענדיג אין אַכט די אַלע שווערע בעשולדיגונגען, האָט די זשאַנדאַרמעריע געפונען פאַר נויטיג צו אַרעסטירען פיליפּ האַלסמאַן, וועלכער ווערט פערדעכטיגט אין דערמאָרדען דעם פאָטער און סימולירען אַנ'אומגליקס־פאַל אין די בערג.

מיט צוויי טעג פאַר דעם, ווי מאַקס האַלסמאַן איז געפונען געוואָרען אַ טויטער, איז דער פאָטער און דער זון אַוועק אויף אַנ'עקסקורסיע אין די צעלערטאַלער אַלפּען, לויט אַ פּלאַן, וועלכען דער זון האָט פריהער צונויפגעשטעלט. אַזוי ווי דער רעזולטאַט פון קערפּער־אַנאַליז האָט נישט אויסגעשלאָסען די מעגליכקייט פון אַ מאָרד, האָט אָבער פערקעהרט געמאַכט עס פאַר זעהר מעגליך און אַ חוץ דעם האָבען די מוטער און דער זון בעתן פריהער זיך פערפּלאָנטערט אין ווידער־שפּרוכען, האָט דער אויספאָרשונגס־ריכטער בעשלאָסען צו בעהאַלטען אויך ווייטער פיליפּ האַלסמאַן אונטער'ן אַרעסט.

אַזוי אַרום איז דער פאַל נאָך פולשטענדיג נישט אויפגעקלערט, הגם געגען פיליפּ האַלסמאַן איז פערהאַן אַנ'ערנסטער פערדאַכט. עס דאַרפען נאָך הויפּטזעכליך אויפגעקלערט ווערען די מאָטיווען, וועלכע האָבען געקאָנט צווינגען דעם יונגען סטודענט אויף אַזאַ שרעקליכען פערברעכען. ווי עס איז צו זעהן פון די רעזולטאַטען פון דער אויספאָרשונג, זענען דער זון און די מוטער געווען אין גוטע בעציהונגען, אָבער צווישען דעם פאָטער און זון זענען געווען חלוקי־דעות. פיליפּ האַלט זיך אָבער צוריק בעת'ן געבען דערקלערונגען איבער דעם כאַראַקטער פון די חלוקי־דעות.

Dr. H. WOŁCOWSKI
צוריקגעקעהרט
– און איבערגעצויגען אויף –
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע, אַלע אַרט צנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 8–10 פריה, 12–2 נ.מ. און פון 4–8 אָוו.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען־קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
נעהמט אָן פון 12—2 און פון 5—7. עסט אויך [illegible]
[illegible] לעמאַניצע, פּעטריקאָווער 17 פון 10—11 [illegible] און 2—3

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער־שוועכע קראַנקהייטען. מיט היילונגס קוואַרץ־לאַמפּען (האָר אויספאַל)
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 8–10 און פון 5–8 אָוונד.

מעבעל
לויט די אַלער־נייעסטע אויסלענדישע מוסטערן
עמפּפעהלט צו צוגענגליכע פּרייזען און צו גינסטיגע בעדינגונגען די מעבעל־פאַבריק
L.Salomonowicz Wschodnia 66
— Tel. 34-25. —

די טראַגעדיע אין טאָלסטאָי'ס פאַמיליע

II

אין יאָהר 1909 האָב איך פון מיין שוועסטער אַלעקסאַנדראַ דערהאַלטען אַ דרינגענדע רעפּעשע. די שוועסטער האָט מיך געבעטען איך זאָל קומען צו פאָהרען, כ'בין תיכף געפאָהרען און געטראָפען די מוטער אין בעט.

אין יאַסנאַיאַ פּאָליאַנאַ איז אַלץ געווען מיט'ן קאָפּ אַראָפּ. דער פאָטער האָט בעשלאָסען צו פאָהרען קיין שטאָקהאָלם און דאָרט אויפ'ן שלום־קאָנגרעס האַלטען זיין רעפעראַט.

די מוטער האָט בעשלאָסען נישט צו דערלאָזען צו דער רייזע, וועלכע זי האָט געהאַלטען פאַר געפעהרליך פאַר זיין געזונד. דאָ פלעגט זי זאָגען, אַז זי וועט אויסנוצען אַלע מיטלען, כדי צו דערגרייכען איהר ציל, דאָ האָט זי פערזיכערט, אַז ס'בלייבט איהר נאָר צו שטאַרבען און אַז אַלע האָבען זיך אָפּגערעדט זי צו פערסם'ען.

ווען איך בין געקומען, איז שוין דער קריזיס געהאַט פאַריבער.

— טייערע טאַניאַ, — האָט זי געזאָגט, — דו ווייסט, כ'האָב געמיינט, אַז מ'וויל מיך פערסם'ען. רושאַן *) האָט מיך געצוואונגען איינצונעהמען עפּיס זיסע פּראָשקעס. ער איז נישט קיין גוטער. ער האָט ליב דעם פאָטער, איך האָב געמיינט, אַז כ'האָב געוואָלט דעם פאָטער בעפרייען פון מיר.

איך האָב ווי ס'איז איהר אויסגערעדט, און זי האָט זיך בערוהיגט.

די דאָזיגע קראַנקע פרוי, אַ טיף אומגליקליכע און גייסטיג איינזאַמע, האָט אין מיר אַרויסגערופען גרויס מיטלייד, אויב מיין מוטער איז געווען איינזאַם, איז שולדיג דערין געווען נאָר זי אַליין — דאָס איז איינס. אָבער דערפון האָט זי געליטען נישט ווייניגער.

דער פאָטער האָט איהר געפלעגט מיט אַנ'אויסנאַהמסווייזער צערטליכקייט. און איך בין אַוועקגעפאָהרען, איז געקומען אַ בערוהיגונג. אָבער ס'איז געווען קלאָר, אַז אין עצם האָט זיך גאָרנישט געענדערט.

נייע ערגערנישען האָבען אַרויסגערופען נייע פאָרוואורפען, די מוטער האָט זיך אָפּגעזאָגט צו העלפען דעם פאָטער ביים איבערשרייבען זיינע ווערק, זי איז, פערשטעהט זיך, פערביטען געוואָרען דורך אַנדערע. און דעמאָלט האָט זי בעמערקט, אַז זי בלייבט אין אַ זייט: מ'נויטיגט זיך נישט מעהר אין איהר, איהר מאַן זוכט הילף ביי אַנדערע, און פריהער איז אַלץ געווען ביי איהר אין די הענד. און זי האָט געליטען.

עס האָט איהר געקרענקט, וואָס זי מוז שווייגענדיג, נישט נעהמענדיג דערין קיין שום אָנטייל, אָנזעהען זיין ביי אַ גרויסער אַרבייט, וואָס ווערט געטאָן פאַר איהר אין די אויגען. זי האָט זיך שוין נישט געקאָנט איינהאַלטען און האָט געשיט מיט פאָרוואורפען אויפ'ן אַדרעס פון די אַרבייטען גופא. און דאָס איז געווען נאָך ערגער פאַר איהר גופא, ווייל די אַרבייט איז געגאַנגען ווייטער, אָבער... געהיים פאַר איהר.

די לאַגע פון דער מוטער, אַלס בעלעבאָסטע פון הויז, איז געוואָרען אומערטרעגליך, ווען זי איז פערבייגעגאַנגען איבער'ן צימער, וואו ס'האָט געאַרבייט די שרייב־מאַשין, פלעגט אַלעקסאַנדראַ, איהר טאָכטער און דעם פאָטערס סעקרעטאַר אויפהערען צו אַרבייטען, ענטשווייגען ווערען, און אָפט, כדי אויסצומיידען „ערקלערונגען", פלעגען זיי בעהאַלטען די מאַנוסקריפּטען. די אַטמאָספערע פון פערדאַכט, וועלכע זי פלעגט בעגעגענען אין אַט דעם צימער, איז נאַטירליך פערהוילט געווען פון איהר פערדעכטיג אויג, און דאָס פלעגט איהר צורייצען.

דער נערוואָז, וועלכער האָט זיך ביי איהר בעמערקט נאָך אין דער יוגענד, האָט זיך איצט ענטוויקעלט אין אַ פּסיכישע קראַנקהייט. זי האָט פערלוירען אינגאַנצען די הערשאַפט איבער זיך, און נייע, שאַרפע צוזאַמענשטויסען זענען געוואָרען אַלץ אָפטער און אָפטער, אַ לאַגע איז נאַטירליך געווען אויסערגעוועהנליך שווער פאַר מיין פאָטער. ער איז נישט געווען אומשטאַנד צו אַרבייטען און האָט אָפט געליטען פון שלאָפלאָזיגקייט. די אַלע גייסטיגע ליידען האָבען זיך אָפּגערופען אויף זיין געזונד.

דער פאָטער האָט געזעהן אין דער פרוי אַ קראַנקען מענש. אָבער פיל פון זיינע נאָהענטע מענשען, דערונטער אויך ד"ר מאַקאָוויצקי, האָבען פערקעהרט, געהאַלטען, אַז זי מאַכט זיך נאָר, אַז איהר כלומרשטע היסטערישקייט — איז נאָר אַ מיטעל צו דערגרייכען איהרע צילען.

דער קאָנפליקט מיט טשערטקאָוו'ן.

אין יולי 1910 האָט מיין פאָטער אָנגעשריבען זיין בעריהמטע צוואה, אין וועלכער ער האָט איבערגעגעבען אַלע זיינע ווערק אָהן אויסנאַהם אין אויסשליסליכען געזעלשאַפטליכען אייגענטום. די דאָזיגע צוואה איז געווען אָנגעשריבען אין מיעשטשערסקאַיאַ, וואו טשערטקאָוו האָט דעמאָלט געוואוינט. די מוטער האָט וועגען דעם נישט געוואוסט, אָבער אייניגע רמזים און אָנווייזונגען, אויך עפּעס אַ מין פאָרגעפיהל האָט איהר געצוואונגען צו פערדעכטיגען, אַז ס'איז פערהאַן אַ צוואה.

און אויף וויפיל ביי מיין מוטער איז ענטשטאַנען דער פערדאַכט, אַז טשערטקאָוו איז שולדיג אין דער צוואה, האָט זי תיכף דערפיהלט צו איהם אַ האַס, זי איז געוואָרען אייפערזיכטיג. זייענדיג אַרומגענומען פון אָט דעם געפיהל און צושטאַנד פון אַ מין וואַהנזין, האָט זי אונטער דער דראָהונג פון זעלבסטמאָרד געפאָדערט פון לעוו ניקאָלאַיעוויטש'ן, ער זאָל איבעררייסען אַלע בעציהונגען מיט טשערטקאָוו'ן. דער פאָטער האָט נאָכגעגעבען, נישט אויס שוואַכקייט, נאָר פון בעוואוסטזיין, אַז אַזוי האָט ער געמוזט האַנדלען.

אָבער טשערטקאָוו'ס אָפּוועזענהייט האָט איהר נישט בערוהיגט, זי האָט אָנגעהויבען פערדעכטיגען, אַז זיי בעגעגענען זיך אין געהיים, דעריבער האָט זי אָנגעהויבען פערפאָלגען דעם מאַן אויף שריט און טריט.

(סוף קומט)

*) ד"ר רושאַן מאַקאָוויצקי, אַ סלאָוואַק, טאָלסטאָי'ס אַ אָנהענגער.

לאדז. 23 סעפטעמבער 1928

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 23 סעפטעמבער 1928

פארוואס אזא אונטערשיד?

די צעהן טעג פון ראש השנה ביז נאך יום-כפור (בין כסא לעשור) וואלפען ארויף א שרעק, אנ'אימה אויף די מעהר אדער ווייניגער פרומע יודען: זיי לעבען איבער טיפע, אינערליכע ליידען, וועלכע נעהמען ביים הארצען.

עס איז אמת, די צייט פון א משפט, פון א יום-הדין, און די ספקות, דער צווייפעל איבער דעם אורטייל לאזען נישט רוהען, ווייל דער סופרים ריכטער, דער שופט עליון קאן נאך אמאל ארויסטראגען א פסק חייב! שולדיג! אבער זענען דען אט די אלע פרומע יודען, וואס ריהרען נישט אן א פליג אויף דער וואנט, וואס טשעפען קיינעם נישט, וואס זענען „נידריגער פון גראז" און „שטילער פון וואסער", אזעלכע זינדיגע, אזעלכע פערברעכער, אז זיי זאלען דארפען ציטערען אזוי פאר א משפט, איבערהויפט נאך, ווען דער ריכטער איז נישט א טרוקענער, נקמה-שטרעבענדער, א נוקם ונוטר, נאר א בארעמהערציגער, א רחום וחנון, צו וועמען די אנגעקלאגטע האבען אזוי פיל בטחון?

און אל קאיז פערזארגט, פער'מרה-שחורה'ט, פערכמארעט, פערצויגען מיט א שווארצען וואלקען. נישט ימים-טובים, נאר ימים-נוראים, שרעקליכע, גרויזאמע טעג!...

ס'ארא אונטערשיד צווישען די אומות העולם און ביי אונז!

זיי בעגעגענען ניי-יאהר, ראש השנה, מיט א ברכה, שהחיינו און מיר מיט א יזכור... זיי מיט א ברוך-הבא — און מיר מיט אנ'אל מלא רחמים...

טיילווייז איז עס דערפאר, וואס אונזער לעבען בכלל איז נישט אזוי יום-טוב'דיג, איז פול מיט שרעקען, מיט מורא, מיט דאגות; אבער מיר האבען דאך פרייליכע טעג אויך, פארוואס זאלען אט די פרייליכע טעג נישט זיין די צייט פון ראש השנה און יום-כפור — די טעג, ווען די יאהרען בייטען זיך, ווען דאס אלטע יאהר גיט איבער די ממשלה צו דעם נייעם אקארשט געבוירענעם?

איז דאך אמאל, אין די צייטען, ווען יודען זענען געווען אין ארץ-ישראל, יום-כפור געווען א פרייליכער טאג, א טאג פון ליבע און לוסט, ווען יונגע מיידלעך און יונגע בחורים פלעגען זיך צוזאמענקלייבען אין די וויינגערטנער און פערברענגען די צייט אין אלערליי קאקעטישע שפילען און ליבעס-ערקלערונגען?

פארוואס מוז מען איצט ראש השנה און יום-כפור ארומגעהן מיט אנ'אראפגעלאזטען קאפ און מיט שטארע, אויסגעלאשענע אומבעוועגליכע אויגען?

די הויפט-וואג ליגט אין אונזער חשבונות. מיר האלטען אין איין חשבונ'ען. מיר רעכענען אונזערע עבירות, און מיר וועגען אונזערע מצות. מיר מאכען סך-הכל'ס. און אזוי ווי אין ראש השנה בייטען זיך די יאהרען, איז מען מחויב אלס פאלק פון בעלי-חשבונות צו מאכען די אונטערשטע שורה פון אונזער לעבען.

אונזער געשיכטע איז א לאנגע, א גרויסע, דערצו א טרויעריגע, איז במילא דער סך-הכל א טרויעריגער.

און די צעהן טעג פון ראש השנה און יום-כפור לעבט דער יוד איבער זיין גאנצע געשיכטע. דאס איז א מיניאטור-היסטאריע פון יודישען גלות-לעבען. אלע פאסירונגען חזר'ן זיך איבער אין מח און דעריבער איז דאס לעבען אזוי קאנצענטרירט, אינטענסיוו, אז עס איז פשוט קיין צייט נישטא צו געניסען.

דארטען, אויבען אין די הימלען, זענען די מלאכים פערנומען מיט די חשבונות פון יעדען יחיד, פון יעדען פרט. איין מלאך ציילט, א צווייטער שרייבט, א דריטער חשבונ'ט, דא אונטען חשבונ'ט יעדער יוד די צרות פון גאנצען כלל. און בעת אויבען מאכט מען דעם חשבון בלויז פאר איין יאהר, ציהען זיך אויס די חשבונות אט דא אונטען אויף דער גאנצער צייט פון גלות.

יעדע רגע פון טאג איז דער יודישער מוח פערנומען מיט א יודישער צרה, וואס האט פאסירט אין בבל, אין רוים, אין שפאניען, אין דייטשלאנד, אין פוילען, אין רוסלאנד און וואו נישט. די מעהרסטע פיוטים זענען ווידער-קולות פון אט די פאסירונגען. די סקארבאווע ניגונים, די אומעטיגע, שעהנע, מתיקות'דיגע מעלאדיעס פונ'ם יראתי בפצותי... פון דעם מוסף קדיש פון „הנני" און צולעצט פון כל נדרי און נעילה-קדיש זענען אפקלאנגען פון די לאנגע, פינסטערע גלות-טעג, וועלכע האבען זיך אזוי טיף איינגעקריצט אין דעם יודישען זכרון און שווימען ביי דעם סך-הכל מאכען ארויף אויף דער אויבערפלאך.

די ימים-נוראים שטעלען אויך מיט זיך פאר א מין קאנדענסירטען סך-הכל פון אלע אונזערע היסטארישע איבערלעבונגען, אפילו פון דעם וואס מען האט געזאגט און געזונגען איבער יודישע צרות.

די ימים-נוראים, דוכט מיר, זענען מעהר היסטארישע טעג, ווי רעליגיעזע טעג, נישט די יודישע רעליגיע שפילט דא די הויפט-ראלע, נאר די יודישע געשיכטע, וואס טרעט דא בולט ארויף.

די יודישע געשיכטע איז א טרויעריגע, ווערען דעריבער די ימים-נוראים אויך פערצויגען מיט א וואלקען, מיט א דריקענדיגער כמארע.

אין שפיגעל זעהט זיך נאר דאס, וואס דאס פנים ווייזט.

וועט די יודישע געשיכטע אנהויבען נעהמען א נייע ווענדונג, וועט זי ווערען געבויט אויף נייע יסודות, אויף יסודות פון געזונטער און ממשות'דיגער ערד-ארבייט, וועלען במילא די ימים-נוראים אויפהערען צו זיין דאס, וואס זענען איצט. עס וועט זיין אנ'אמת'ער יום-טוב. עס וועט זיין א פרייד צו זעהן ווי אזוי די זיידע-צייט ווערט בעגייט, אפגעפרישט און אנגעפיהלט מיט יוגענטליכע כוחות.

א. ש. ז.

די בירגערשאפטס-פראגע און די מינדערהייט-פאליטיק פון טשעכאסלאוואקיי.

אין דער פאליטיק, וואס ווערט געפיהרט דורך דער טשעכאסלאוואקישער רעגירונג לגבי די מינדערהייטען, וואס וואוינען אין דער מלוכה, לאזט זיך בעמערקען א בולט'ער ווידערשפרוך: פון איין זייט פערזאגט מען פון זיי אויסדריקליך א זעלבסט-פערשטענדליכע לאיאליטעט לגבי דער מלוכה, אין דעם פרט שאפט זיך אין א לאנד, וואס בעזיצט פיל מינדערהייטען א געוויסע „נערוואזיטעט", וואס איז אפט גרייט צו בעצייכענען אלס „נישט לאיאל" אזעלכע האנדלונגען, וועלכע מען וואלט אייגענטליך ריכטיגער און אייפאכער בעצייכענט אלס „פאדערונג פון די מינדערהייטען צו ערפילען זייער רעכט". פון דער צווייטער זייט געהט אבער די אפיציעלע פאליטיק פון דער רעגירונג, אנהויבענדיג פון איינערן מיניסטער און ענדיגענדיג מיט'ן קלענסטען פאליציי-בעאמטען אין א פערווארפען דארף אין קארפאטען-רוסלאנד, הגם מיט פערשידענע מעטאדען, דאך אין דער זעלבער וואונדערבאר איינהייטליכער ריכטונג — צו שטערען די מינדערהייטען צו בעקומען די בירגערשאפט און אזוי ארום זיך איינגלידערן אויף א קאנסעקווענטען אופן אין מלוכה-ארגאניזם.

מיר גלויבען, אז די יובילעי-פייערונגען פון דער רעפובליק, וואס וועלען אין קורצען פארקומען, דארפען זיין נישט נאר א פאטעטישע, פאמפעזע צערעמאניע, זיי דארפען נישט נאר אויסדריקען די ענטוזיאסטישע געפיהלען פון פאלק, וואס האט אין משך פון די 10 יאהר אהן צווייפעל געלייסטעט א העראאישע, שאפענדע ארבייט און א דאנק זיינע פיהרער און זיין אינערליכער קראפט זיך ערָאבערט א בכבודיגען ארט צווישען די פעלקער, בעפרייענדיג זיך פון די קייטען פון דער הונדערט-יעהריגער אונטערדריקונג. די דאזיגע פייערונגען דארפען זיין א מאמענט פון פרייד אויך פאר די מינדערהייטען, וואס גארען נאך א געוויסער פערבעסערונג פון זייער איצטיגער שווערער לאגע.

מיר רעדען איצט נישט וועגען דער פאליטישער לאגע פון די מינדערהייטען, נישט וועגען דעם פיינעם פון זייער קולטורעלער אויטאנאמיע אדער ווירטשאפטליכער שטעלונג. מיר ווייזען נאר אויף דער פאראדאקסאלער סיטואציע פון וועלען זיין לאיאל פון איין זייט און נישט האבען קיין מעגליכקייט זיך איינצוגלידערן אין דער מלוכה פון דער אנדערער זייט.

(קארעספאנדענץ פון פראג צום „נייעם פאלקסבלאט").

אין בעהמען, מעהרען, שלעזיען איז די בירגערשאפטס-פראגע נישט אזוי שטארק אקטועל. אויך דא געפינען זיך פיל טויזענדער איינגעוואנדערטע, וועלכע קענען בשום אופן נישט בעקומען קיין בירגערשאפטס-רעכט, הגם זיי וואוינען שוין פיל יאהרען אין לאנד. די שטאטלאזיגקייט שטערט, פערשטעהט זיך, די דאזיגע מענשען ביי דער ארבייט אין זייערע בערופען, מאכט זיי אונמעגליך צו שיקען זייערע קינדער אין די אוניווערסיטעטען, צו בעקומען א פאס, פאליטיש זיך אקטיוויזירען, ווייל אלע מאל הענגט איבער זיי די געפאהר פון רעפארטאציע. די דאזיגע מענשען זענען דעריבער דעקלאסירט צו בירגער פון צווייטער מדרגה. דער גרעסטער טייל פון די דאזיגע רעכטלאזע מענשען זענען יודען, וועלכע זענען דא פערווארפען געווארען בעת די מלחמה-יאהרען און די פאליטישע ענדערונגען נאך דער מלחמה. די שטאטלאזיגקייט-פראגע וואקסט אבער אויס צו א מדרגה פון א טראגישען פראבלעם אין סלאוואקיי און קארפאטען-רוסלאנד, ווייל אויף די געוו. אונגארישע געביטען בעזיצען נישט 50 פראצ. פון אלע איינוואוינער קיין בירגערשאפט. אין קארפאטען-רוסלאנד זענען 90 פראצ. פון אלע יודען שטאטלאז, אדער זיי בעזיצען פרעמדע בירגערשאפט.

דערביי טראגען די דאזיגע יודען 90 פראצ. פון אלע שטייער-לאסטען, הגם זיי זענען מעהרסטענס בעשעפטיגט אין האנדעל און האנדווערק וואס רענטירט זיך גאנץ שוואך. דאגעגען די ווירטשאפטליך גוט סיטואירטע גרוים-בעזיצער פון פערשידענע נאציאנאליטעטען, וואס ווערען געשיצט דורך דער אגרארפארטיי, וועלכע בעטייליגט זיך אין דער רעגירונג, צאהלען נישט מעהר ווי 10 פראצ. פון אלע שטייערן.

די לאגע פון אנ'ערך א מיליאן אונגארן, וואס וואוינען אין דער סלאוואקיי, אין דער צאהל פיל טויזענדער יודען, איז אין הינזיכט פון מלוכה-אנגעהעריגקייט שטארק אונקלאהר.

כדי צו פערמיידען דאס אויסצאהלען פולע עמעריטורעס (שטאטלאזע צאהלט מען נאר 60 פר. פון דער עמעריטור) האט מען אויסגעגראבען אנ'אלטען אונגארישען בירגערשאפטס געזעץ פון יאהר 1871 און אויפ'ן סמך פון דעם געזעץ פאדערט מען צאהלרייכע פארמאליטעטען און דאקומענטען ביי מענשען, וואס וואוינען שוין צעהנדליגער יאהרען אין סלאוואקיי אדער קארפאטען-רוסלאנד. דערביי ווערט די בעפעלקערונג אויף אנ'אונערהערטען אופן שיקאנירט דורך דער אדמיניסטראציע און דער סיסטעם פון נאכשפיאנירען בליהט. די ביטעס וועגען בירגערשאפט וואנדערען צום אינערן-מיניסטעריום, וואו זיי ווערען מעהרסטענס נעגאטיוו ערלעדיגט. כמעט אלץ איז אבהענגיג פון ווילקיר פון די פערטרויאונגס-מענער פון דער רעגירונג, וועלכע „אינטערפרעטירען" און „דערגענצען" לויט זייער איינזעהען די פארשריפטען פון די פרידענס-טראקטאטען וועגען שטאטלאזע און מלוכה-בירגערשאפט. וואס פאר א גינסטיגער באדען פאר כלערליי שאנטאזשען, אינטריגעס און דענונציאציעס!

עס דארף אויך אונטערגעשטראכען ווערען, אז חוץ די אלע שוועריגקייטען איז דאס ערהאלטען בירגערשאפטס-רעכט פערבונדען מיט גאנץ הויכע אפצאהלען, וואס דערגרייכען ביז 50,000 קראנען. וויפיל פון די ארימע יודען אין קארפאטען-רוסלאנד זענען בכח צו צאהלען אזעלכע אבצאהלען?

די דאזיגע פראקטיק פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט ביים ערטיילען בירגערשאפטס-רעכט שטעהט אין ווידערשפרוך מיט'ן טראקטאט אין סאן-זשערמען, כדי אבער צו פערדעקען דעם דאזיגען פאקט נוצט אויס די רעגירונג די אינערליכע געגענזאצען און אונקלארקייטען, וועלכע עס ענטהאלט דער טראקטאט אין טריאנאן. דאס דארף געענדערט ווערען אויף אנ'אינטערנאציאנאלען וועג. פיל פערווירונג אין די פראגען האבען ארויסגערופען די פעראָרדנונגען פון אינערן מיניסטער און די אורטיילען פון העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל, וועלכע ווערען ספעציעל אויסגענוצט געגען די יודען, וואס האבען איינגעוואנדערט פון גאליציען און אנדערע טיילען פון פוילען.

דאס יודענטום פון טשעכאסלאוואקיי ערווארט צום 10-יעהריגען יובילעי פון דער רעפובליק דעם בירגערשאפטס-געשענק, וואס איז אייגענטליך נישט קיין געשענק נאר א פליכט פון דער מלוכה.

(יט"א).

קארל בוים.

צוליב יום כפור

בעגנעדיגט פראנץ יאזעף א יודישען זעלנער.

פון משה פינקינד.

פראנץ יאזעף האט געהאט א בעזונדערע שוואכקייט אנצופיהרען מיט מיליטער-אפטיילונגען ביי קייזערליכע מאנעווערס. די גענעראלען, וואס זענען געשטאנען ביי זיין זייט האבען געווענליך אנגעווענדעט אלע כוחות און אויך אומלעגאלע מיטלען, אז דער קייזער זאל זיין דער זיגער. פאר דעם קלענסטען פעהלער אדער עבירה וואס א מיליטער-מאן פלעגט בעגעהן, אין דער צייט פון די מאנעווערס און וואס האט געקענט ברענגען צו דער קלענסטער מפלה פון קייזערס ארמעי, איז מען געווארען אומברחמנותדיג בעשטראפט מיט דער הארבסטער שטראף. דער פרעסטיזש פון קייזער, וואס האט אנגעפיהרט פערזענליך מיט דער ארמעי, האט דאס געפאדערט.

מאכט זיך א מעשה, אז גראד ערב יום-כפור זענען פארגעקומען די הערבסט-מאנעווערס און א יודישער פרוסטער זעלנער איז געשטאנען אויף דער וואך ביי א געוויסער פאזיציע, וועלכע איז געווען נישט ווייט צו א שוהל. ס'איז געווען אווענד, און אין דער שוהל האט דער חזן אנגעהויבען צו זאגען „כל נדרי".

די וויינענדיגע טענער פון די מתפללים האבען זיך אין דער שטילקייט פון דער נאכט געטראגען דורך די אפענע פענסטער פון דער שוהל ווייט און ברייט איבער די פעלדער און זיך דורכגעשלאגען ביז צום זעלנער אויף דער וואך.

אין דעם איינזאמען זעלנערס פרום הארץ האט זיך דערוועקט דאס רעליגיעזע געפיהל, עס האט איהם געצויגען אין שוהל אריין, און ער ווארפט אוועק די ביקס אויפ'ן פעלד און לויפט אויף א ווילע אין דער שוהל אריין אויך זיין ביטער הארץ אויסצוגיסען אין דע הייליגען מאמענט פאר גאט.

דערווייל קומט אן דער וואכמייסטער און ער טרעפט דעם ארימען זעלנער נישט אויף דער פאזיציע, בלויז די אוועקגעווארפענע ביקס האט ער געפונען.

ער מאכט א טרעוואגע, עס ווערט א רעש, דער פערוויינטער זעלנער פערלאזט גלייך אין איילעניש די שוהל, און לויפט שנעל צו זיין פאסטען. אבער ער טרעפט שוין דארט זיין וואכמייסטער שטעהן מיט זיין ביקס אין דער האנד.

פינסטער איז געווארען דעם פערצווייפעלטען זעלנער אין די אויגען, ווען ר'האט דערזעהען דעם וואכמייסטער. ער האט גאנץ גוט געוואוסט, וואס פאר א שטראף עס ווארט אויף איהם, פאר פערלאזען ווילקירליך דעם וואכפאסטען, און נאך דערצו ביי קייזערליכע מאנעווערס.

און דער ארימער זעלנער נעבעך ווערט טאקע באלד פערנומען פון דער מאנשאפט, וועלכע האט זיך צונויפגעזאמעלט, צוליב דער געמאכטער טרעוואגע, און אריינגעזעצט אין דער פעלד-תפיסה.

נאך דער „לאנגער נאכט", ווי די דייטשע קריסטען רופען אן די נאכט פון „כל נדרי", פול מיט שרעק און פיין, האט מען דעם ראוינען זעלנער באלד צומארגענס, יום-כפור, געשטעלט פאר א פעלד-געריכט, וועלכע האט איהם אהן שום טענה ומענה פעראורטיילט צום טויט.

דער שרעקליכער אורטייל האט געזאלט נאך אין דעמזעלבען טאג אויסגעפיהרט ווערען, אבער ער האט געמוזט צוערשט בעשטעטיגט ווערען פון קייזער גופא, אזוי איז געווען דאס געזעץ.

פראנץ יאזעף, בעקענענדיג זיך מיט'ן אינהאלט פון פראצעס האט פעראָרדענט די עקזעקוציע אויפצוהאלטען און דעם אומגליקליכען זעלנער צו איהם צו ברענגען.

פאר „זיין" טייערען און בארמהערציגען קייזער האט שוין דער האלב-טויטער זעלנער בעקומען לשון, און האט איהם געזאגט דעם גאנצען אמת, צוליב וואס ער האט די „וואך" פערלאזט און אז ער איז געלאפען אין דער שוהל אריין צו „כל-נדרי".

ביי יודען, האט דער זעלנער דעם קייזער דערקלערט, איז היינט יום-כפור, פערגעבענסטאג, אין דעם טאג ווערט די גאנצע וועלט און מענשהייט פון גאט גע'משפט, ס'וועט פון גאט'ס געריכט בעשלאסען מי יחיה... ומי ימות, מי בקיצו... ומי לא בקיצו, מי ירום ומי ישפל א. אז. וו. דעריבער איז ער געלאפען אין דער שוהל אריין גאט בעטען אום פערצייהונג און פאר'ן קייזער'ס לעבען און זיג.

פראנץ יאזעף איינפארמירענדיג זיך פון זיין זעלנערס מויל וועגען דער רעליגיעזער בעדייטונג און אינהאלט פון דעם יום-כפור, האט ער ביי די לעצטע ווערטער פון דעם זעלנער, ארויפגעלעגט זיין רעכטע האנד אויפ'ן אקסעל פון דעם פעראורטיילטען יודישען זעלנער, אלס צייכען, לויט דער עסטרייכישער הויף-טראדיציע, אז דעם זעלנער איז זיין זינד פערגעבען און אז ער איז בעגנעדיגט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעבען

נייער פאלקסבלאט

23 סעפטעמבער — זונטאג — ט — תרפ"ט תשרי

זון-אויפגאנג 5.17
זון-אונטערגאנג 5.47

ליקווידירט דעם טעקסטיל-ארב.-שטרייק

שטראף-טאבעלעס צוריקגעצויגען — די ארבייטער גרייטען זיך צו א לוין-אקציע.

אַרבייטס-אינספּעקטאָר שולדיג אין פּראָקלאַמירטען שטרייק

ערקלערט אינדוסטריעלער באַרטשינסקי.

ווי אַזוי איז דער שטריק ליקווידירט געוואָרען.

דער אַלגעמיינער שטרייק אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, וועלכער האָט געזאָלט אויסברעכען פרייטאָג, צוליב די שטראָף-טאַבעלען, איז אָפּגערופען געוואָרען צוליב דעם, וואָס דער קרייז-אינספּעקטאָר האָט פּעראָרדענט די נייע שטראָף-טאַבעלען צוריקצוציהען, ווי מיר האָבען שוין בקיצור כמעט געווען אין אונזער פרייטאָג-נומער.

ראָסצוריקציהען פון די שטראָף-טאַבעלען איז פאָרגעקומען אַ דאַנק דער ענערגישער אינטערווענץ פון דער פערוואַלטונג פון קלאַסען-פעראיין אין וואַרשאַ. אַ דאַנק דער אינטערווענץ האָט דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום דעלעגירט קיין לאָדז דעם פערטרעטער פונ'ם הויפּט-אַרבייט-אינספּעקטאָראַט ה' גנאַיאָווסקי און דעם שעף פון דעם דעפּאַרטאַמענט פון קאָלעקטיווע אָפּמאַכען ה' אולאַנאָווסקי.

אויף די פאָרשטעהער פון מיניסטעריום האָבען שוין געוואַרט וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, וויצע-וואָיעוואָדע לעזיצקי, קרייז-אינספּעקטאָר וואָיטקעוויטש און דער שטאָדט-סטאַראָסטא סטשעמינסקא.

אויף דער קאָנפערענץ, וועלכע האָט געדויערט עטליכע שעה, האָבען זיך די פאָרשטעהער פון דעם מיניסטעריום געשטעלט אויף דעמזעלבען שטאַנדפּונקט ווי די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, אַז די שטראָף-טאַבעלע, וועלכע איז דורכ'ן אַרבייטס-מיניסטעריום אַפּראָבירט, ענטהאַלט פינף שטראָף-פּונקטען, דאַמאָלט ווען די אַרויסגעגעבענע טאַבעלעס ענטהאַלטען עטליכע צענדליג...

עס איז אויף דער קאָנפערענץ בעשלאָסען געוואָרען, אַז דער קרייז-אינספּעקטאָר דאַרף די אַרויסגעגעבענע טאַבעלע און דעם אַרבייטס-רעגולאַמין פעראָרדנען אַראָפּצונעהמען און זיי פער-גלייכען מיט דער פעראָרדנונג פונ'ם מלוכה-פּרע-זידענט פונ'ם 16-טען מערץ 1928 (דזיענניק או-סטאַוו 35).

וועגען דער רעציזיע האָט מען באַלד מיטגע-טיילט די פאָרשטעהער פון די פּראָפעסיאָנעלע פער-איינען, וועלכע האָבען אין נאָמען פון די, דורך זיי רעפּרעזענטירטע פעראַיינען, ערקלערט, אַז דער אַלגעמיינער שטרייק ווערט אָפּגערופען.

* * *

אויף אַנ'אַלגעמיינער פערזאַמלונג, וועלכע איז פאָרגעקומען פרייטאָג אונטער-פרי, אין לאָקאַל פון „פּראַצאַ“ איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רע-זאָלוציע: „די פעראַנטוואָרטליכע פערזאַמלונג שטעלט פעסט, אַז די פערזאַמלונג שטעלט פעסט די צוויי-פנים'דיגע נישט-קלאָהרע שטעלונג פון דעם אַר-בייטס-אינספּעקטאָראַט אין לאָדז אין ענין פון די שטראָף-טאַבעלען; דער אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט האָט נישט געטאָרט אונטערשרייבען די שטראָף-טאַבעלע, וועלכע איז נישט געווען אין הסכם מיט'ן גע-זעץ, און ערשט די צענטראַל-מאַכט האָט געראַפּט דעם פעהלער פעררינכטען; די פערזאַמעלטע פאָ-דערען, אַז די שולדיגע אַרבייטס-אינספּעקטאָרען זאָלען בעשטראָפט ווערען. די פערזאַמעלטע פאָ-דערען ווייטער, אַז די פאַבריקאַנטען זאָלען בעצאָה-לען פאַר דער צייט פון נישט-אַרבייטען, ווייל דער שטרייק איז אַרויסגערופען געוואָרען צוליב דיי-שולד פון די אינדוסטריעלער, ווייטער איז בעשלאָ-סען געוואָרען, באַלד צוצוטרעטען צו דער אַרבייט.

אויך אין די קריסטליכע פעראיינען איז בע-שלאָסען געוואָרען באַלד צוצוטרעטען צו דער אַרבייט.

אַ קורצע צייט זענען פרייטאָג געשטאַנען די פאַבריקען אויף דער פּראָווינץ.

אין פּאַביאַניץ און אין זגיערזש האָבען די פאַבריקען אָנגעהויבען אַרבייטען ערשט דעמאָלט, ווען מען האָט טעלעפאָניש מיטגעטיילט די האָרטיגע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען אַז דער סכסוך אין לאָדז איז שוין ליקווידירט געוואָרען.

* * *

אויף אַ קאָנפערענץ, וועלכע איז פאָרגעקומען ביים וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, מיט די פאָרשטעהער פון דעם קלאַסען-פעראיין איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען דער לוין-אַקציע. דער דירעקטאָר פון די קאָלעקטיווע-אָפּמאַכען ה' אולאַנאָווסקי האָט קלערט, אַז דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום איז אין בעזיץ פון אַ בריף פון אַרבייטס-אינספּעקטאָראַט, וועלכעס טיילט מיט, אַז די פּראָפעסיאָנעלע פער-איינען טרעטען אַרויס מיט אַ הוספה-פאָדערונג, ה' אולאַנאָווסקי מיינט, אַז די אינדוסטרילער וועלען נישט דערלאָזען צו אַ נייער אַקציע, אַז אַ געמיינ-זאַמע קאָנפערענץ וועט דעם ענין ערלעדיגען, אין פאַל אָבער, ווען די קאָנפערענץ זאָל נישט ברענגען צו קיין הסכם, וועט דאָס אַרבייטס-מיניסטעריום זיך ווידער אַריינמישען און דעם סכסוך אויסגלייכען.

* * *

אין די קלאַסען-פעראיינען איז פרייטאָג פאָר-געקומען אַ זיצונג, פון דער שטרייק-קאָמיסיע, וועל-כע איז בעשטאַנען פון 23 פערזאָן. און נאָך לענגערע דעבאַטען האָט די קאָמיסיע בעשלאָסען מיט אַ מעהרהייט, דעם סכסוך, צוליב די שטראָף-טאַ-בעלען צו רעכענען פאַר ליקווידירט און שבת אין דער פריה, צוצוטרעטען צו דער אַרבייט.

(3) ווי מיר דערוויסען זיך, איז אויף מיט-וואָך בעשלאָסען געוואָרען אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמ-לונג פון אַלע פאַבריקס-דעלעגאַטען. אויף דער פער-זאַמלונג וועט בעהאַנדעלט ווערען דער ענין וועגען דער הוספה-אַקציע, וואָס די פּראָפעסיאָנעלע פער-איינען האָבען שוין אונטערגענומען.

ערקלערונג פון ד"ר באַרטשינסקי.

(2) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ליקווידירטען שטרייק אין טעקסטיל-אינדוסטריע, האָט דער פאָרזי-צער פון דעם אינדוסטריעלען-פעראיין ד"ר באַר-טשינסקי, אין אַנ'אינטערוויאו, ערקלערט, אַז דאָס אַנולירען פון די שטראָף-טאַבעלען וועלכע זענען געווען אונטערגעשריבען דורך די אַרבייט-אינספּעקטאָ-רען, האָט צווישען די פאַבריקאַנטען אַרויסגערופען אַ פערוואונדערונג. די שטראָף-טאַבעלען, וועגען וועלכע עס איז אַרויסגעקומען דער סכסוך, וואָלטען נישט געווען אַרויסגעהאָנגען, ווען עס ווערט נישט מצד די אַרבייטס-אינספּעקטאָרען געפאָדערט, אַז זיי זאָלען אַרויסגעהאָנגען ווערען. ווי באַלד אָבער, דער קרייז-אינספּעקטאָר האָט פעראָרדענט, די טאַ-בעלעס אַראָפּצונעמען, האָט דער אינדוסטריעלער-פעראיין צושיקט אַלע זיינע מיטגלידער ענטשפּרע-כענדע קאָמוניקאַטען און די טאַבעלעס זענען בעזיי-טיגט געוואָרען. אויף דער פראַגע וועגען דער שטע-לונג פון דעם אינדוסטריעלען-פעראיין צו דער אָנ-גערויבענער הוספה-אַקציע האָט ד"ר באַרטשינסקי ערקלערט, אַז דער פעראיין האָט נאָך צייט די פראַגע צו בעטראַכטען, ווייל דער אָפּמאַך מיט די אַרבייטער איז גילטיג ביז'ן 30-טען ר.ח. ד. ה. נאָך זיבען טעג, אין דער צייט וועט מען קענען צוזאַמענרופען אַ זיצונג, אויף וועלכער די פראַגע וועט בעהאַנדעלט ווערען.

דער שווינדעל מיט'ן וואַגאָן סחורה.

ווייטערדיגע פּרטים.

מיט עטליכע טעג צוריק האָבען מיר שוין מיטגעטיילט וועגען אַ וואַגאָן סחורה, וואָס איז אַרויסגעשיקט געוואָרען פון לאָדז קיין אויסלאַנד און איז אויסגעלאָדען געוואָרען אין וואַרשאַ. דער לייטער פון דער עקספּלואַטאַציע-אָפּטיילונג פון דער וואַר-שעווער באַהן-דירעקציע, וועלכער איז ספּעציעל אַ-ראָפּגעקומען קיין לאָדז אויף אויסצופאָרשען דעם ענין, האָט פעסטגעשטעלט פאָלגענדעס: די עקס-פּעדיציע-פירמע פּשעדבאָרסקי (זאַכאָדניע 68), האָט אַרויסגעשיקט 5 וואַגאָן סחורות קיין קאָוונא דורך גראַיעוואָ. אין עטליכע טעג אַרום איז קיין גראַיעוואָ אַרויסגעפאָהרען אַנ'אָנגעשטעלטער פון דער פירמע, כדי צו ערלעדיגען דאָרט די צאָל-פאַר מאַליטעטען. אַ צווייטער בעאַמטער איז דערווייל אָפּ-געטראָטען אין וואַרשאַ, כדי פעסטצושטעלען צי די סחורה איז דאָרט נישט פערהאַלטען געוואָרען.

זייענדיג אויפ'ן וואָקזאַל האָט דער בעאַמטער בעמערקט ווי מ'פיהרט אַרויס סחורות מיט די סמנים פון זיין עקספּעדיציע-פירמע. אויף זיין אינ-טערווענץ איז די סחורה פערהאַלטען געוואָרען. דער-ווייל איז קיין וואַרשאַ אַרויסגערופען געוואָרען דער מיטאינהאַבער פון דער פירמע ה' מאַנטאַג, און אין זיין אַנוועזענהייט איז די סחורה נאָכאַמאָל אָנ-געלאָדען געוואָרען און אַרויסגעשיקט קיין קאָוונאָ.

ווייטער האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז איינער פון די פּראַכטען אויף די פינף וואַגאָנעס איז אויס-געשטעלט געוואָרען אויפ'ן נאָמען פון אַ געוויסען שמואל גרינבערג (וואַרשאַ, ביעלאַנסקא 7). ס'איז קלאָר געוואָרען, אַז דער פּראַכט איז געפעלשט גע-וואָרען אין לאָדז. בעת דער ווייטערדיגער אויספאָר-שונג האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז אין לאָדז האָ-בען אַלע עקספּעדיטאָרען געהאַט אַ צוטריט צו דער קאַנצעלאַריע, וואו ס'זענען אָפען געלעגען די שטעמפּלען א. אַנר.

לאָדז ווערט דאָך אויסגעמיטען

פון די אינטערנאַציאָנאַלע שנעל-צוגען.

דאָס קאָמוניקאַציע-מיניסטעריום האָט בע-שלאָסען אַרויסצוטרעטען אויף דער אייראָפּעאישער קאָנפערענץ וועגען אינטערנאַציאָ-נאַלען פאָהר-פּלאַן אויפ'ן יאָהר 1929—1930, וועלכע וועט פאָרקו-מען אין ווין. מיט אַ פאָרשלאַג צו פערקירצען דעם וועג פון פּאַריזער שנעל-צוג און פון לוקסוס-צוג נאָרד-עקספּרעס און איבערטראָגען די צוגען פון דער קאַלישער ליניע (לאָדז—פּויזען) אויף דער ליניע קוטנאָ—סטשאַלקאָווא—פּויזען. די פערקירצונגען מאַכט אויס 87 קילאָמעטער, ד.ה. 2 שעה פאָהרען. לאָדז וועט בעקומען אַ פערבינדונג מיט די צוגען דורך אַ ספּעציעלען שנעל-צוג וואַרשאַ—לאָדז—קאַליש—פּויזען.

אַזוי אַרום ווענדעט דאָס מיניסטעריום, נישט קוקענדיג אויף די פּראָטעסטען פון גאַנץ לאָדז, דעם אינטערנאַציאָנאַלען צוג אויף קוטנאָ.

דער שנעל-צוג וואַרשאַ—בערלין ווערט אַרי-בערגעטראָגען פון דער ליניע טאָרן—בידגאָשטש אויף דער ליניע פּויזען—זבאָנשין.

פון די אַנדערע פאָרשלאָגען, וועלכע עס טראָגט אַרויין פּוילען אויף דער וויענער קאָנפערענץ איז כּדאי צו דערמאָנען, וועגען דעם פאָרשלאַג מכּוח א בייטאָגיגען שנעל-צוג צווישען קאַטאָוויץ—קראָ-קאָ—ווין דורך פּראָג און דער פאָרשלאַג וועגען אַ דירעקטער פערבינדונג צווישען פּוילען און לע-טינגראַד און אַ פערבעסערטער קאָמוניקאַציע צווי-שען עסטלאַנד און בוקאַרעשט.

Dr. med. St. Heinrich

POMORSKA 10, TEL. 47-67

ספּעצ. פון אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען-שטראַהלען

צוריקגעקעהרט

נעהמטאָן: פון 1—3 נאָכמ. און פון 5—7 אָוועגד.

„פּייערלעשער-וואָך“.

היינט הויבט זיך אָן „די וואָך פון די פּיי-ערלעשער“.

די פערוואַלטונג פון דער לאָדזער פרייוויליגער פּייערלעשער-קאָמענדע האָט אונטערגענומען די הילפס-אַקציע כדי צו שאַפען די נויטיגע פאָנ-דען אויף צו פערבעסערען די אַלאַרם-סיגנאַליזאַציעס, וואָס עס איז די וויכטיגסטע אויפגאַבע פאַר די לאָדזער פּייערלעשער אין איצטיגען מאָ-מענט.

דאָס פערבעסערען די סיגנאַליזאַציע הייסט גלייכצייטיג פערשטאַרקען די זיכערקייט פון לעבען און האָב-און גוטס פון די לאָדזער איינוואוינער און די פערוואַלטונג פון דער פּייערלעשער-קאָ-מענדע רופט צו די לאָדזער: „העלפט מיט“.

* * *

העלפט מיט אין דער וואָך פון פּייערלעשער צו בויען אַנ'אָפּטיילונג פון די פּייערלעשער און אַלאַרם-סיגנאַליזאַציע אין באַלוט.

* * *

די וואָך פון דעם פּייערלעשער הויבט זיך אָן מיט אַ פּייערליכער דעפילאַדע.

דעם 30-טען צום סוף פון דער וואָך פון 3 ביז 4 אַ זייגער בייטאָג וועלען פאָרקומען אי-בונגען פון דער קלאַסע A פון די דרוזשינעס פון דער גאַנצער וואָיעוואָדסטווע. פון 4 ביז 8 אַ זייגער וועלען בעוויזען ווערען די איבונגען מיט וועלכע, עס האָבען זיך אַזוי אויסגעצייכענט די לאָדזער פּייערלעשער אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען קאָנקורס פון די פּייערלעשער אין טורין, די אי-בונגען וועלען פאָרקומען ביי רעפלעקטאָרען, עס וועלען שפּילען די פּייערלעשער-אָרקעסטערס און זינגען דער כאָר פון די פּייערלעשער.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1910.

יום כפור זענען יודען בעפרייט פון דער רעגיסטראַציע.

מאָרגען, דעם 24. ה. ח. דאַרפען זיך מעל-דען אין מיליטעריש-פּאָליציאישען ביוראָ, פּיעטרי-קאָווער 212, אַלע מאַנספּערשוינען, וועלכע זענען געבוירען אין יאָהר 1910 און וואוינען אויפ'ן שטח פון 5-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, וועלכעס פאַמיל-יען-נעמען עס הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

F. G. H. Ch.

און די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13-טען פּאָ-ליציי-קאָמיסאַריאַט, וועלכעס פאַמיליען-נעמען עס הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

L. Ł. M. N. O. P. R. S.

* * *

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רעגיסטראַציע פונ'ם יאָהרגאַנג 1910 דערוויסען מיר זיך, אַז די יודען, וועלכע דאַרפען זיך פעררעגיסטרירען אין די טעג פון יום כפור און סוכות ד. ה. דעם 24. און 29. סעפּטעמבער און דעם 5. און 6. אָקטאָ-בער ווערען בעפרייט פון רעגיסטראַציע אין די טעג. זיי דאַרפען זיך אָבער צושטעלען צו דער רעגיסטראַציע באַלד אויף צו מאָרגענס.

פון היינט נייער קורס פון די טראַמוואַיען: 4 און 14.

פון היינט אָן הויבען די טראַמוואַיען נומער 14 אָן צו געהען דורך די פאָלגענדע גאַסען: קאָנטנאַ רוג טאָוואַראָווא וואָלטשאַנסקאַ, טשער-וואָנאַ, פּיעטרקאָווער, נאַרוטאָוויטש-גאַס, קילינסקי, פּראַנציסקאַנסקאַ, בזשעזשינסקאַ, לאַגעווניצקאַ, באַלוטער מאַרק, און צוריק דורך זגיערזשער און פּלאַץ-קאָשטשעלני.

די ליניע נומער 4 איז פערלענגערט געוואָ-רען פון פּאָמאָרסקאַ ביז לאַגעווניצקאַ דערביי אין דער ריכטונג פון דער זאַגאַיניקאָוואַ וועלען די וואַגאָנעס געהען נישט לעבען העלענאָוו, צוריק וועט י ליניע פיהרען לעבען דעם טויער פון העלענאָוו די קליינע ענדערונג איז איינגעפיהרט צוליב טעכנישע סיבות.

אינספּעקציע אין שטאָטישען שחט-הויז.

(מ) בשעתו האָט דער מאַגיסטראַט אַדורכגע-פיהרט אַנ'אינספּעקציע אין שטעטישען שחט-הויז און האָט בעשלאָסען דורכצופיהרען אַ רייה אינ-וועסטיציעס און רעפּעראַציעס, כדי צו זיכערען די סאַניטאַרע בעדינגונגען און אָפּהיטען פאַר אומגליקען. די אַלע אויסבעסערונגען האָט די דירעקציע פון שטעטישען שחט-הויז געזאָלט דורכ-פיהרען ביז'ן 15 ה. ח.

מאָנטאָג דעם 17 איז ווידער אַדורכגעפיהרט געוואָרען אַנ'אינספּעקציע און ס'האָט זיך אַרויס געשטעלט, אַז נישט אַלע פעראָרדנונגען זענען אויסגעפיהרט געוואָרען, דער מאַגיסטראַט האָט דעריבער בעשלאָסען צו בעשטראָפען די קאָנצעס-יאָנערען ביז די פעראָרדנטע אויסבעסערונגען וועלען נישט געמאַכט ווערען.

דער גרויסער ערפאָלג פון חזן פאָדראַבינעק.

די אַרויסטריטען פון חזן פאָדראַבינעק אין פילהאַרמאָניע האָבען אַרויסגערופען ביי די מתפּל-לים אַ גרויס אָנזעהען. ה' פאָדראַבינעק וועלכער איז איצט איינער פון די באַדייטענדסטע חזנים אין פּוילען איז אַרויסגערופען געוואָרען אַלס חזן אין ווילנער שטאָט-שוהל און וועט דאָרט דאַווענען שוי'ן פון סוכּות.

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאָלאָג-אַקושער

צוריקגעקעהרט.

זגערזשער 11, טעל. 34-72. נעמט אָן פון 6—8 אָוו.

פאר דער שפאלטונג אין פ.פ.ס.

דער מארשאלעק דאשינסקי אינטערוועניערט

ווארשא, 22. (טעלעפאניש). די נאנ־דע פרעסע ברענגט ידיעות וועגן א נאהענטער שפאלטונג אין דער פ.פ.ס., די שפאלטונג זאל פארקומען אויף דער ליניע פון דער בעציהונג צו דער רעגירונג. דער צענטראלער אויספיהרונגס־קאמיטעט איז פאר אן אפאזיציע צו דער רעגירונג דער ווארשאווער קרייז־קאמיטעט מיט דעפ. יאוואראווסקי'ן אן דער שפיץ, איז פאר צוזאמענארבייט מיט דער רעגירונג.

יאווארעווסקים אנהענגער האבען אפגעהאל־טען א בעראטונג, און ס'איז בעשלאסען געווא־רען צו בעקעמפען די אנהענגער פון אויספיהרונגס־קאמיטעט.

מארשאלעק דאשינסקי האט געווארענט יא־ווארעווסקי'ן. אז ער זאל נישט שפאלטען די פאר־טיי ,דעם מארשאלעקס אינטערווענץ האט נישט געהאט קיין ערפאלג.

די רעלעגאטען־פערזאמלונג פון ווארשאווער מעטאל־ארבייטער־פעראיין האט זיך ארויסגעזאגט פאר יאווארעווסקי'ן.

באמבען-אויפרייס אין מיילאנד.

וויען, 22. (אטע). אין מיילאנד האט מען געווארפען א באמבע אויף דעם הויז פון דער קאטוילישער וואוילטעטיגקייטס־געזעלשאפט. קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט פאראן, אבער דער בנין איז שטארק בעשעדיגט געווארען. די סיבה פון אטענטאט איז נישט בעוואוסט. ס'זענען ארעסטירט געווארען צוויי פערדעכטיגע פערזאנען.

5 ארבייטער דער'הרג'עט
בעת א באהן-קאטאסטראפע.

ווילנא, 22 (טעלעפאניש) צהערנעכטען 6 אין אווענד איז א צוג צווישען די סטאציעס זעלמא אין וואלקאווישק ארויפגעפאהרען אויף א וועגעלע. 5 ארבייטער זענען אויפ'ן ארט דער־הרג'עט געווארען אין איינער שווער פערוואונדעט.

גרויסע שרפה אין סעוואסטאפאל

מאסקווא, 22 (א.ו.) מ'מעלדעט פון סע־וואסטאפאל, אז דארט איז אויסגעבראכען א גרוי־סע שרפה ,פון וועלכער עס זענען פערברענט גע־ווארען עטליכע צעהנדליג הייזער.

רעוואלוציע אין באליוויען.

לאנדאן, 22 (אטע). די „אוניאן־טעלע־גראף" מעלדעט, אז אין באליוויען איז אויסגעבר־אכען א רעוואלוציע. קיין פרטים זענען נאך נישט בעקאנט.

פערבאטען צו פליהען איבערן אקעאן.

פאריז, 22 (אטע). דער נייער פראנצויזי־שער לופטפליה־מיניסטער עינאק האט פערבאטען אלע פרובען צו פליהען איבער'ן אקעאן.

אשטענדיגע רעגירונגס־מעהרהייט
וויל שאפען דער סיים-מארשאלעק.

ווארשא, 22. (טעלעפאניש פון א'נזער קא־רעספאנדענט). דער סיים־מארשאלעק דאשינסקי האט פונאנדערגעשיקט בריף צו די פארזיצערס פון אלע סיים־קלובען מיט א פארשלאג אפצוהאל־טען דעם 1. אקטאבער א בעראטונג פון די קלוב־פרעזעסען, כדי ארומצורעדען די ארבייטען אין דער נאהענטסטער סיים־סעסיע. ווי מיר דערוויסען זיך, וויל דער סיים־מארשאלעק אויספארשען די מעגליכקייט פון שאפען א שטענדיגע רעגירונגס־מעהרהייט.

אין די דעפוטאטען־קרייזען האלט מען, אז דער מארשאלעק דאשינסקי האט אנגעהויבען זיין אקציע נאך זיינע צוויי געשפרעכען מיט'ן פרעמיער בארטעל.

נייער משפט פון דריי מאסקווער כוליגאנעס
פאר פייניגען דעם יוד קויפמאן.

מאסקווע. 21 (י.ט.א.) היינט האט זיך דא אנגעהויבען דער בעגייטער פראצעס געגען די דריי כוליגאנעס גאלאווקין, ליובימאוו און ליכאווא־נאוו, וועלכע זענען לעצך מיט דריי חדשים צוריק פעראורטיילט געווארען פאר פייניגען דעם יוד קויפמאן. די בענייאונג פון פראצעס איז פארגעקו־מען אלס רעזולטאט פון א בעריכט, וואס עס האט צוגעשטעלט די קאמיסיע, וועלכע האט די זאך אונטערזוכט, צול'ב די פראטעסטען געגען די לייכטע שטראף, וואס די כוליגאנעס האבען בע־קומען.

אויסער גאלאווקינ'ען, ליובימאוו'ן און ליכא־וואנאוו'ן האט מען איצט ארעסטירט נאך דריי כוליגאנעס, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אנטייל נעמען אין דער אינקוויזיציע געגען קויפמאנ'ען. די דריי זענען א. זשעלעגאוו, י. זשעלעגאוו און א ליובימאוו. דער 15־יעהריגער ד. ליובימאוו, וועלכער האט מיטגעהאלפען די עלטערע כוליגא־נעס צו שלאגען און פייניגען קויפמאנ'ען, איז איבער־געגעבען געווארען אין אנ'אנשטאלט פאר מינ־דער־יעהריגע פערברעכער.

פרעזידענט מאסאריק נעהמט זיך אן
פאר דער בעליידיגונג פון די נאציאנאלע-מינדערהייטען.

פראג, 22 (יט"א טעלעגראפיש). אויף היינט איז אין בראטיסלאווא בעשטימט געווארען די ענט־הילונג פון א רענקמאל פאר גענעראל סטעפאנסקי. צו דער דאזיגער פייערונג האט געזאלט קומען אויך פרעזידענט מאסאריק. אינ'ם לעצטען מאמענט האט זיך דער פרעזידענט אפגעזאגט צו קומען אויף דער פייערונג.

דער טשעכישער נאציאנאל־ראט האט צו דער פייערונג נישט איינגעלאדען די נאציאנאלע מינדער־הייטען יודען, אונגארען און רייטשען, וועלכע בילדען א גרויסען טייל פון דער בראטיסלאווער בע־פעלקערונג. מ'רעכענט, אז מאסאריקס אפזאגען זיך פון קומען צו דער פייערונגען איז א דעמאנסטרא־ציע געגען דעם פערהאלטען זיך פונ'ם נאציאנאל־ראט.

-----:0:-----

שרעקליכע דינאמיט-אויפרייס
אין א צוג וואו ס'זענען געפאהרען כינעזישע מיניסטארען.

שאנכיי, 22. (ספ.טעל.) ווען דער ספע־ציעלער צוג, אין וועלכען ס'זענען געפאהרען די כי־נעזישע מיניסטארען האט זיך דערנעהנטערט צום נאנקינער וואקזאל ,איז פארגעקומען א שרעקליכער אויפרייס פון צוויי וואגאנעס מיט אויפרייס־מאטער־יאלען ,וועלכע זענען געשטאנען אויף דער ליניע. פופציג מענשען זענען דערהרגעט געווארען, דרייי־סיג קעמפען מיט'ן טויט, הונדערט הייזער זענען פערניכטעט געווארען. עפעס דורך א גליקליכען צופאל זענען אלע מיניסטארען ניצול געווארען. די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג צי דער אויפרייס איז נאך א צופאל אדער א פאליטישער אטענטאט.

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

5. קלאס 14-טער טאג.

300.000 זל. נימער 52610.
75.000 זל. נימער 145554.
50.000 זל. נומער 50579.
10.000 זל. נימערן 12634 101476 105008 138049.
5 000 זל. נימערן 22718 82975 93788 138938.
3.000 זל. נומערן 35082 52808 59414 69351 71511 97996 106377 139761.
2 000 זל. נימערן 11444 20767 30133 42118 48743 70123 77097 78686 86573 97474 101771 113596 114355 127655.
1.000 זל. נומערן 5703 7639 31111 33649 41034 47597 54403 62920 74410 78985 86885 86965 91213 96634 104646 112291 112500 122748 132755 134509 141297.

15-טער טאג.

15.000 זל. נומערן 102895 151441.
10.000 זל. נומערן 3346 41330 120657.
5.000 זל. נומערן 14995 42813 150866.
3.000 זל. נומערן 70 22931 38069 105769.
2.000 זל. נומערן 4033 25699 38955 40606 54653 58649 68991 88296 115692 126815 137408:

טעלעגראמע !!!

נעכטען אין 15 טען ציהונגס־טאג פון דער 5־טער קלאס איז ווידער געפאלען א גרויס געווינס

15,000 זל. אויף נומער 151.441

פערקויפט אין דער בעוו. גליקליכער קאלעקטור פון

ס. יאטקא, פיעטריקאווער 66 פיעטר־אווער 22

דארט זענען אויך געפאלען ביז איצט ביי דער יעצטיגער 5 קלאס פאלגענדע גרעסערע געווינסען:

15.000 זל 151.441	10 000 זל. 146.564
10 000 „ 107.124	10.000 „ 136.572

און אויך א סך אנדערע געווינסען.

6011

Junoderma

צו בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטייק־סקלאדעס און סקלאד־אפטעטשנעס.

יודישער פרויען-פערבאנד רו.י.ז.א.

אל. קאשטשושקי 21.

אין לויפענדען יאהר איז ערעפענט געווארען

א העברעאישע דראמ. סטודיא

אונטער דער לייטונג פון דער ארטיסטין פון פאלעסטינער טעאטער

פר' מרים בערנשטיין-כהן

לעקציעס: דראמאטישע קונסט, דיקציע, שטים־ און אטעם־בילדונג.

טעאטער־געשיכטע: פר' בערנשטיין־כהן
פלאסטיק: פר' אירענא פרושיצקא
סאלפעדזשיא: ה' פיוווישים
העברעאישע ליטעראטור: ה' ראזענשטיין

איינשרייבונגען פון שילערינס און שילער קו־מען פאר אין פעראיינס־לאקאל פון וו.י.ז.א. ביז'ן 10 אקטאבער טעגליך פון 7—8 אווענד א חוץ פריי־טאג און שבת.

אלע

האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די בילינסטע און רעעלסטע

פערפומעריע

— איז נאר ביי —

י. דרוקער

11 זאוואדזקא 11

טעלעפאן 92-75.

בעמערקונג: יעדער קויפער בעקומט גראטיס א פלעשעל פערפום פון דער וועלט־בעריהמטער פירמע „Fascinatto" Berlin

זאל פאלודניאווא 36.

2 פארשטעלונגען פון יוד. טעאטער־פעראיין „ל.י.ט.פ."

זונטאג, דעם 30 טען ה. ח., דעם 2־טען טאג סוכות, 4.30 נאכמיטאג און 8.30 א זייגער אווענד ווערט געשפילט די בעוואוסטע פיעסע פון יעקב גארדין

שלמה'קע שארלאטאן

לעבענס־בילד אין 4 אקטען. ראל פון „שלמה'קע שארלאטאן" פיהרט אויס לייב שווידער. — צום שלוס: דער לעצטער אקט פון „קין" פון „האמלעט". — „קין" אין דער ראלע ס'נעהמען אנטייל אנטייל: פרויען: גאלדשטיין, ריבאווסקא, פליישהאקער א.א. מענער: שווידער, ליבערמאן, יאקובאוויטש, געבער, מ. געבער, ראזענצווייג, מיגדאל, ציטרין, טישלער. —

רעזשי: שווידער. טעכנישע לייטונג: ציטרין. בילעטען צו בעקומען ביי ה' בעם, קאמיענא 6.

1601

דער גרעסטער
דער עלעגאנטעסטער
אבער דער ביליגסטער

מעבעל

צו די קומענדיגע יום טובים עמפפעהל איך די שעהנסטע שלאף־צימער, עס־צימער, קאבינעטען, ווי אויך איינצעלנע שטיק אויף די בעסטע בעדינגונגען צו די ביליגסטע פרייזען.

9 I. NASIELSKI 9

פעטריקויער 9 טעל. 47-09

אנקוקען מיין געשעפט — אהן קויפצוואנג.

מעבעל

דעם גרעסטען מעבעל שלאָף-צימער, צמס-עער, קינדער-צימער א. אַ. וו.
און עלעגאַנטעסטען אויסוואהל פון
קאָמפּלעטע איינריכטונגען, ווי אויך איינצעלנע מעבעל-שטיק אַמביליגסטען און אויף בעסטע בעדינגונגען
עמפפעהלט די גרעסטע און רעיעלסטע מעבעל-פאַבריק אין לאָדז

MARKOWICZ i NASIELSKI

פאַבריק: PIOTRKOWSKA 6, Południowa 10, tel. 49-71

DYREKCJA KOLEI ELEKTRYCZNEJ ŁÓDZKIEJ
SP. AKC.,

podaje niniejszym do wiadomości, że od niedzieli dnia 23-go września 1928 roku pociągi **linij No. 14** biec będą: od stacji krańcowej na ul. Kątnej przy ul. Towarowej przez ul. Wólczańską, Czerwoną, Piotrkowską, Narutowicza, Kilińskiego, Franciszkańską, Brzezińską i Łagiewnicką do Bałuckiego Rynku i z powrotem przez ul. Zgierską i Plac Kościelny.

Od tegoż dnia **linja No. 4** przedłużona będzie aż do zbiegu ul. Pomorskiej i Trębackiej.

איז דער 7-קל. שולע
פון ש. זשעלאנקא
68/70 ווסכאדני'א 68/70
(דורכגאַנג דורך פעטריקאָווער 44/46)

ווערען אָנגענומען שילער פון 6 יאָהר אָן און ווערען פאָרגעבריייט אין אַלע היגע מיטעל-שולען.
אַ ספעציעל געוויכט ווערט געלייגט אויף די העברעאישע שפּראַך און אויף אַלע יודישע למודים. 898

Zamiast szumnych reklam
dajemy pierwszorzędny towar.

Dla osiągnięcia aksamitnie gładkiej i świeżej cery UŻYWAJCIE tylko MYDŁO pierwszorzędnej jakości

„ODORIS"

Prosimy przy kupnie zwracać uwagę na nazwę „ODORIS" jako znak fabryczny. 946

Gimnazjum Żeńskie
KLARY WOLFSONOWEJ
POMORSKA 18 (אין גאָרטען)

איינשרייבונגען פון די שילערינס אין אַלע קלאַסען פון דער אָנפאַנגס-קלאַס ביז צו דער 8-טער נעהמט אָן די קאַנצעלאַריע פון 9—1 מיטאָג און פון 4—6 נאָכמיטאָג.
עקזאַמענס לויט לעקציע-סיסטעם. 1089

אכטונג, לאָדז און אומגעגענד!
דעם גרעסטען אויסוואַהל פון יודישע ליטעראַטור בעקומט איהר נאָר אין דער בוכהאַנדלונג פון
נ. בערלינסקי אַלט-שטאָט 12
(לינקע אָפ. 2 שטאָק)

בעמערקונג: אויף לאַגער ביכער פון: קלעצקין, „ביכער", „קולטור-ליגע", בזשאָזאַ, „די וועלט", גיטלין, „נייע קולטור", ווי אויך אַמעריקאַנער און בערלינער. ספעציעלער אויסוואהל פון יודישע פיעסען. גוטע בעדינגונגען. גוטע בעדינגונגען.

קוואַליפיצירטע פלעגערינס
אויף פריוואַט-דיזשורען
עמפעהלט דער פּראָפעסיאָנעלער פלעגערין-פעראיין. נעהמט אויך אָן בעשטעלונגען אויף איינשפּריצונגען און מאַסאַזשען. אַנדזשעיא 34 רעכטע אָפיצינע, פּאַרטער.
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 10 אַ זייגער פריה ביז 5 נאָכמיטאָג. (אויסער יום-טוב) טעל. 47-35.

Dr. med. M. KERSZNER
קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט-אָן אין דער לעטשניצע אויף בזשעזשינער 11
בעראַטונג 4 זל.
נעהמט-אָן אינדערהיים פון 2 ביז 3 נאָכמיטאָג אויף זשעלאַנא 16, טעל 51-96.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
Sienkiewicza 34, tel. 59-40
ספעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
נעמט אָן פון 5—9 אָוונט זונטאָג און הנאות פון 11—1 מיטאָג

Gimnazjum męskie
z prawami gimnazjów państwowych
L. SZAKINA w ŁODZI.
18 PIOTRKOWSKA 18

איינשרייבונגען פון נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום פון 10 ביז 12 בייטאָג.
ביטעס פון נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום פון 10 ביז 12 בייטאָג.
עס ווערען אָנגענומען אָנפענגער (פון 6 יאָהר אָן אָהן שום פאָרבערייטונג.

אַ מביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען!
קען מען קויפען אַלערליי
פעלץ-וואַרען
נאָר ביי דער לאַנג-יעהריגער פירמע
ל. ב. פעפער, 42 ווסכאַדניאַ 42.
בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל אויפ'ן אָרט. די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט פּינקטליך און רעיעל.

גומי-אַבזעצע
„LUX"
זענען די בעסטע און די ביליגסטע, הורט צו פאַבריקס-פרייזען ביי
M. WAJNACHT, ŁÓDŹ
.33 NOWOMIEJSKA 33.

האַללאָ!! האַללאָ!!
צו די בעפאָרשטעהענדע ימים-טובים עמפפעהל איך אַ רייכען אויסוואַהל פון פערשידענע הערן-, דאַמען- און קינדער-
שיך

ווי אויך מעכאַנישע אויף אינדישע גומי-זוילען אין דער בעסטער אויספיהרונג לויט די שענסטע פאַסאָנער צו זעהר ביליגע פרייזען.
האָכאַכטונג שיך-מאַגאַזין
J. TARKO צעגעלניאַנא 59.
P.S. כ'בעזיץ אַ גרויסן אויסוואַהל פון פעלץ, ספּאָרט, הויז-שיך, שניעגאַוועס און קאַלאָשען.
בעמ.: פון די אין מיין מאַגאַזין איינגעקויפטע שיך איבערנעהם איך די פולע גאַראַנטיע.
עקזיסטירט פון 1890

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און ווענערישע קראַנקה., רענטגען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד
צוריקגעקערט

Dr. med.
J. HERSZFINKIEL
15 Zawadzka 15,
telefon 11-87
קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8—10 פאַרמ.
און פון 3—5 נאָכמיטאָג.

AKUSZERKA
SARA LEWKOWICZ
8 אגראַדאָוואַ 8
צוריקגעקערט.
נעהמט אַ זגעבורטען פריוואַט
און פון דער קראַנקען-קאַסע

Tu 63-30
„POGOTOWIE KRAWIECKIE" KIERSZA
אפען פון 5 פריה ביז 1 בייאַכט
פרייזען אויף
גאַרניטורען . צו — 3 זל.
קליידער . „ 2.80 „
פּאַלטענעס . „ — 3 „
איינשליסליך מיט אננעמען און אבשיקען.
פאַרבען, כעמיש וואַשען, איבערוועגדען, איבער-מאַכען, רעפּאַראַציעס און קינסטליך פערצערעהען
שניידער-אַטעליער, כעמישע וועשעריי און פאַרבעריי
זשראַמסקא 91
(פראַנט נעועלב)

טליתים-פאַבריק
אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית, צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל
ביי **א. ח. ציטרינאַווסקי, קאַמיעננאַ 1.**
אין 2. טויער, פּאַרטער. קומט און איבערציידגט אייך!
בעמ.: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צום וואַשען.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, dnia 18-go do poniedziałku, dnia 24-go września 1928 r. włącznie.
Pierwszy raz w Łodzi
Dla dorosłych i młodzieży!

Bohaterskie serce

Dramat w 10 aktach, odtwarzający dzieje młodocianych dusz, zmagających się w pokusach i przeciwnościach życia.
W roli głównej
JEAN FOREST
bohater głośnego filmu „DWAJ MALCY".
W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz

וו. י. ז. א. אַל. קאָשטשושקי 21
מיטוואָך, דעם 26-טען ד. ח.
ערעפנונג פון סעזאָן 1928/29
וועט דאָצענט פון וואַרשאָווער אוניווערזיטעט פּראָפעסאָר
ד"ר מאיר באַלאַבאַן
האַלטען אַ פאָרלעזונג אויף דאָס טעמאַ:
„דאָס פּריוואַט-לעבען פון די יודען אין פוילען אין 16-טען און 18-טען יאָהרהונדערט"
אָנהויב פּינקטליך 8 אַ זייגער אין אָוונד.
בילעטען פאַר מיטגלידער און איינגעפיהרטע געסט צום פרייז פון 1 זל. ביים איינגאַנג. 1100

אַכטונג ה"ה פריזיערס!!!
לכבוד יום-טוב
עמפפעהל איך אַ גרויסען אויסוואַהל פון:
קעלנישע בלומען-וואַסער 3.20 אַ קילאָ
וועזשעטאַל „ 1.40
ברילאַנטין „ 3.40
פראַנצויזישער לאַקיר 45 גר. אַ דעקאַ.
איך בעזיץ אַ רייכען אויסוואַהל פון ראַזיר-מעסערס, פּלאַטין- און שטאַהל-זאַכען צו פאַבריקס-פרייזען.
מיט אַכטונג
י. דרוקער, זאַוואַדזקאַ 11.
טעלעפאָן 92-75.
בעמ.: פאַר ענגראָסיסטען — געהעריגער ראַבאַט און גינסטיגע בעדינגונגען.

Dr. med. N. JELENKIEWICZ
אינערליכע קראַנקהייטען נעהמט אָן פון 5.30 ביז 6.30
זאַוואַדזקאַ 23, טעל. 75-46.
צוריקגעקערט.

אל תתהלל ביום מחר!!
כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען
נאָר, אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאַווע זאַכען זאָלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
פעטריקאָווער 17 דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס, קלאַגזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס צו ווילנע און האַרנע אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין זשורזשאַנד-ראַזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטע דאַראַ-וויזנעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספעציאַליסט פון שותפות-אַקטען.
מיט אַכטונג
י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

אַבאָנעמענט-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
פאַר'ן אינהאַלט פון מעלדונגען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און בייאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן מעקסט — 15 גר. פרייטאָג און ערב י"ט — 20 גר. אין דער ווייט 7 שפּאַלטען
אין טעקסט — 40 — 4 „ — 60 —
פאַר'ן מעקסט — 1 — 7 „ — 15 —
פאַר ש פעלעטאָנער-שורה: מיטער דער שורה 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. פעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט